

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PRVOTNÍ ÚKONY NA MÍSTĚ ČINU A
TECHNICKÉ PROSTŘEDKY VYUŽÍVANÉ
PRVOSLEDOVOU HLÍDKOU**

Autor práce: Jiří Vaněček, DiS.
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: kombinovaná
Vedoucí práce: Mgr. Jaroslav Hovorka
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2020

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Jiří Vaněček DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostní management

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce:

Prvotní úkony na místě činu prvosledové hlídky

Název bakalářské práce v anglickém jazyce:

Primary actions of first police patrol at the crime place

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jaroslav Hovorka

Datum zadání bakalářské práce : Říjen 2019

Cíl bakalářské práce: Cílem bakalářské práce bude zpracování získaných teoretických metodicko-taktických poznatků, týkajících se prvotních úkonů na místě činu a využití technických prostředků v kontextu s činností prvosledových hlídek, včetně analýzy jednotlivých prvotních úkonů na místě činu a specifikaci faktorů rozhodujících o důležitosti a posloupnosti jejich provedení na vybraných místech typických trestných činů daného druhu. Práce bude obsahovat dílčí a zevšeobecnující vyhodnocení tématicky přílehlavých kauzistik, ve kterých bude proveden popis postupu prvosledových hlídek zasahujících na místě činu se zaměřením na teritoriální území hlavního města Prahy, které zasahovaly na místě činu.

Student: Jiří Vaněček	27.10.2019	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Jaroslav Hovorka	27.10.2019	 podpis
Schvaluji zadání bakalářské práce:		
Vedoucí katedry: Doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	9.12.19 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	10.12.19 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	16.12.2019 datum	 podpis

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce – v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS a v tištěné podobě knihovnou VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....
Jiří Vaněček, DiS.

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce, Mgr. Jaroslavu Hovorkovi, za cenné rady, připomínky, výbornou komunikaci, trpělivost a metodické vedení této práce. Dále bych rád poděkoval přítelkyni za její psychickou podporu.

ABSTRAKT

VANĚČEK, J. *Prvotní úkony na místě činu a technické prostředky využívané prvosledovou hlídkou: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú., 2020. 69 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jaroslav Hovorka.

Klíčová slova: prvotní úkony, místo činu, neodkladné a neopakovatelné úkony, prvosledová hlídka, Policie ČR.

Práce bude shrnovat prvotní úkony na místě činu a upozorňovat na nutnost kvality jejich provedení, neboť řádné provádění těchto úkonů bude rozhodovat o tom, zda bude dopaden pachatel trestného činu, zachráněna oběť nebo se zmírní následky pro poškozeného. Do popředí vystupuje důraz na nutnost ovládat správné postupy během jednotlivých úkonů na místě činu a umět určit priority v závislosti na konkrétní situaci. Bude zdůrazněna také potřeba odpovídajícího vybavení policistů využívaných v rámci prvotních úkonů, zejména technickými prostředky a ochrannými pomůckami, které budou krátce charakterizovány. Součástí práce bude také kazuistika, v rámci které budou popsány konkrétní případy z policejní praxe, na nichž budou demonstrovány vybrané prvotní úkony.

Tato práce bude obsahovat odborné informace o prvotních úkonech, které mohou na místech trestných činů provádět prvosledové hlídky Policie České republiky během zákroků proti pachatelům trestné činnosti i během pomoci poškozeným i občanům, kteří se nacházejí na území České republiky. Součástí práce bude popis těchto úkonů a způsobů jejich provedení policisty, kteří je provádějí při výkonu služby. Právě on rozhoduje o tom, jaké úkony v které situaci bude provádět a jak důsledně, neboť řádné provádění těchto úkonů bude rozhodovat, zda bude dopaden pachatel trestného činu, zachráněna oběť nebo se zmírní následky pro poškozeného. V práci budou popsány jednotlivé prvotní úkony a přiblíženy postupy během realizace těchto úkonů v reálných situacích a bude proveden popis současného vybavení policistů, které využívají v rámci zásahu a prvotních úkonů na místě činu.

ABSTRACT

VANĚČEK, J. *Primary Operations at the Crime Scene and Technical Means Used by First Police Patrol: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2020. 69 p. Supervisor : Mgr. Jaroslav Hovorka.

Keywords: prime actions, crime scene, urgent and unrepeatable actions, first patrol, Police of the Czech Republic.

The Bachelor thesis will summarize the initial actions at the crime scene and draw attention to the need for quality of their implementation. Proper implementation of these actions will decide whether the perpetrator will be caught, the victim saved or mitigate the consequences for the victim. Emphasis is placed on the need to master the correct procedures during individual actions at the crime scene and to be able to set priorities depending on the specific situation. The need for adequate equipment of police officers used in the initial tasks will also be emphasized, especially with technical means and protective aids, which will be briefly characterized. The thesis will also include a case study, in which specific cases from police practice will be described, on which selected initial actions will be demonstrated.

Obsah

Úvod	7
1 Cíle a metodika bakalářské práce	9
2 Základní pojmy	10
3 Prvotní a neodkladné úkony na místě činu	15
3.1 Rozbor prvotních úkonů	20
4 Technické prostředky využívané během prvotních úkonů prvosledovými hlídkami	42
4.1 Zbraně a střelivo používané prvosledovými hlídkami	43
4.2 Osobní balistická ochrana	47
4.3 Další technické prostředky prvosledových hlídek.....	51
5 Kazuistika	54
5.1 Sebevražda	54
5.2 Loupež	57
5.3 Nález zařízení a prekursorů určených k výrobě drog.....	59
5.4 Ublížení na zdraví s následkem smrti.....	61
Závěr	644
Seznam použité literatury	67
Seznam použitých zkratk.....	69

Úvod

Příslušníci Police České republiky každodenně provádějí služební zásahy podle zákona o Policii České republiky proti pachatelům různé trestné činnosti. Mezi základní povinnosti policisty patří provést zákrok, je-li ohrožen život, zdraví či majetek osob. Během těchto zákroků se policisté snaží prvotně ochránit život a zdraví osob, ale musí řešit také případy, ve kterých je ohrožen život i zdraví jejich. V takových případech je často nezbytné nasadit do zákroku specialisty, kteří jsou k tomu vycvičeni a kteří mají vhodnou výstroj i výzbroj.

Vzhledem k tomu, že takových případů přibývá a vzhledem k tomu, že je nezbytné rychle nasadit speciálně vycvičení a vybrané policisty, kteří budou schopni efektivně řešit protiprávní jednání osob, které vynikají svojí agresivitou a často jsou i ozbrojeni, Policie České republiky (dále jen PČR) vytvořila svým způsobem speciální útvary, což jsou útvary „PRVOSLEDOVÝCH HLÍDEK“.

Policisté, kteří jsou zde zařazeni mají mimo jiné za úkol rychle a efektivně eliminovat činnost pachatelů všech typů protiprávních jednání, provést jejich zadržení, poskytnout první zdravotnickou pomoc obětem. Zároveň je nezbytné, aby provedli tyto zásahy tak, aby bylo místo činu a možné kriminalistické stopy na něm byly co nejvíce zachovány pro další činnosti policejních orgánů.

K tomu slouží prvotní a neodkladné úkony, které pro praktickou policejní činnosti stanovila kriminalistická věda. Tyto úkony by měly policisté zhasahující na místech trestných činů znát a umět je správně provádět s ohledem na zachování kriminalistických stop.

Proto tato práce bude obsahovat informace, které by mohli využít policisté PČR ve své práci a odborná veřejnost by si mohla rozšířit povědomí o významu a způsobech provedení prvotních a neodkladných úkonů, které policisté během služebních zákroků provádějí na místech trestných činů. V policejní praxi platí, že řádné, svědomité a odborné provedení těchto úkonů je nezbytné pro další kriminalisticko-technickou, kriminalisticko-taktickou i procesní činnost policejních orgánů. Zároveň bude práce obsahovat informace výstroji a výzbroji prvosledových hlídek PČR.

V policejní praxi platí, že každá chyba, kterou policista provede při realizaci prvotních a neodkladných úkonů na místě činu, může mít značně negativní důsledky pro informační hodnotu kriminalistických stop a pro jejich následné využití v procesu

dokazování. A právě nesprávné provedení zásahu na místě činu nebo prvotních a neodkladných úkonů vytvářejí jistý předpoklad, že na místě konkrétního trestného činu došlo k nevratným změnám nebo zničení stop vytvořených pachatelem či obětí, a že lze předpokládat, že policisté nevytvořili stopy nové, které však s konkrétním činem nesouvisí.

V konečném důsledku každá chyba v rámci provádění prvotních a neodkladných úkonů na místě činu, které se policista zasahující na místě dopustí, může mít značně negativní důsledky pro vyhodnocování příčin každé kriminalisticky relevantní události, pro vytyčování verzí k osobě pachatele nebo k oběti trestného činu.

1 Cíle a metodika bakalářské práce

Cílem práce bude představit činnost se zaměřením na provádění prvotních a neodkladných úkonů při realizaci zákroků prováděných na místech kriminalisticky relevantních událostí. Součástí bude objasnění obsahu a významu těchto úkonů v práci policistů, a také popis a technická data vybraných ochranných pomůcek policisty, které může využívat během služebních zákroků.

Tato práce bude rozdělena do pěti samostatných kapitol. V první budou vytyčeny cíle, kterých má být dosaženo a metody, které k vytvoření práce budou využity. Ve druhé kapitole budou podrobně popsány a vysvětleny nejdůležitější pojmy, které budou v práci používány v návaznosti pro objasnění pojmů z oblasti prvotních a neodkladných úkonů prováděných policisty na místech trestných a jiných protiprávních činů. Bude zde proveden popis dalších pojmů, které je třeba objasnit pro snadnější pochopení obsahu dalších částí této práce.

Ve třetí kapitole bude prezentován seznam prvotních a neodkladných úkonů, jak je stanovila kriminalistika a jak je uvádějí vnitřní normy PČR. Bude zde proveden jejich písemný rozbor, uvedeny způsoby provedení a význam prvotních a neodkladných úkonů, které mohou provádět prvosledové hlídky PČR na místech činů nebo jiných kriminalisticky relevantních místech.

Ve čtvrté kapitole budou prezentovány vybrané součásti výstroje a výbroje, které prvosledové hlídky PČR využívají během nasazení na místech činů. V této části budou uvedeny ochranné prostředky jednotlivce, budou zde také uvedeny prostředky, které zasahující policisté využívají při poskytování první zdravotnické pomoci a také prostředky balistické ochrany.

V páté kapitole budou uvedeny konkrétní případy z policejní praxe, kde budou popsány a sumarizovány prvotní úkony, které byly v tom, kterém případě byly využity členy prvosledové hlídky.

V tvorbě práce budou využity metody sběru relevantních dostupných dat, studia odborné literatury, analýzy, syntézy a dedukce získaných informací a také metoda popisná.

2 Základní pojmy

Vzhledem k tomu, že pochopení obsahu vybraných pojmů, které jsou uvedeny v této kapitole, a jejich významu, který je důležitý pro pochopení obsahu další části práce, bude zde uveden jejich seznam a proveden jejich rozbor.

Mezi vybrané pojmy, se kterými bude dále pracováno, jsou:

- a) POLICEJNÍ ÚKON
- b) POLICEJNÍ ZÁKROK
- c) PRVOSLEDOVÁ HLÍDKA
- d) OCHRANNÉ PROSTŘEDKY POLICISTY
- e) PROSTŘEDKY PRVNÍ POMOCI
- f) AKTIVNÍ STŘELEC
- g) MÍSTO ČINU
- h) KRIMINALISTICKY RELEVANTNÍ UDÁLOST
- i) PRVOTNÍ ÚKONY NA MÍSTĚ ČINU
- j) NEODKLADNÉ ÚKONY
- k) ÚKONY NÁSLEDNÉ RESP. NAVAZUJÍCÍ
- l) KRIMINALISTICKÁ STOPA

Ad a) **POLICEJNÍ ÚKON**. S tímto pojmem pracují všichni policisté nasazení v přímém výkonu služby i útvary vzdělávání PČR a jejich pracovníci. V odborné policejní literatuře se uvádí: „*Úkon je taková činnost policistů, při které plní úkoly policie, zasahují do práv a svobod osob, využívají oprávnění, ale při kterých nedochází k užití síly nebo hrozby jejího užití.*“¹ Z této definice vyplývá, že policejním úkonem je de facto jakékoliv využití zákonného oprávnění policistou či zaměstnancem policie v rámci každodenní činnosti při plnění úkolu policie, jedná se tedy např. o:

- a) zjištění totožnosti osoby podle OP, lustrací, podle jiného dokladu totožnosti,
- b) silniční kontrolu, v rámci, které se ztotožňuje posádka vozidla, a řidiči je uložena sankce,

¹BORSKÝ, V. *Soubor učebních dokumentů základní odborné přípravy I. Postavení a úkoly Policie ČR, Modul č. 2*. Brno: Policie České republiky Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, 2016. s. 19.

- c) ohledání místa činu, kde se provádí vyhledávání a zajišťování kriminalistických stop, provádí se dokumentace jednotlivých úkonů,
- d) sepsání úředního záznamu o podání vysvětlení s osobou, která se dobrovolně dostavila na služebnu PČR atp.

Jedná se tedy o nenásilné omezení některých základních práv a svobod občanů České republiky (dále je ČR) a jiných osob, které se na území ČR nacházejí pokud to české či mezinárodní právní normy dovolují. Úkon pak mohou provést policisté a stejně tak i zaměstnanci ČR.

Ad b) **POLICEJNÍ ZÁKROK**—Jako policejní zákrok lze definovat policejní úkon „...při němž dochází k přímému vynucování splnění právní povinnosti nebo k přímé ochraně práv za použití síly nebo hrozby jejího použití...“² Za policejní zákrok označujeme také úkon policisty, při kterém je použito některé z vynucovacích resp. donucovacích ustanovení zák. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o Policii ČR“), nebo použití jasně stanové dovolené hrozby s možností následného použití zde uvedených povolených donucovacích prostředků, která je uvedena v tomto zákoně. Jedná se tedy o vysoce aktivní činnost policistů PČR, kteří pronesenou hrozbou nebo skutečným použitím některého z povolených donucovacích prostředků překonávají odpor a protiprávní jednání osoby, proti níž zákrok vedou.

Pod pojmem zákrok v reálné činnosti policistů rozumíme např. zadržení osoby při páchání trestného činu, použití donucovacích prostředků proti agresivní osobě, vyřčení hrozby k osobě, která se zdráhá prokázat svoji totožnost nebo předvedení osoby k podání vysvětlení či k jiným úkonům policejního orgánu atp.

Ad c) **PRVOSLEDOVÁ HLÍDKA**. Pod tímto pojmem je nutno rozumět hlídku nejméně dvou policistů PČR nebo hlídku trojčlennou. Policisté v těchto hlídkách zařazení, jsou speciálně vycvičení, vystrojeni a vybaveni pro provádění zákroků proti agresivním a nebezpečným pachatelům trestné činnosti. Jedná se o policisty, kteří se na místo činu nebo mimořádné události dostavují zpravidla jako první. Mezi jejich hlavní úkoly patří zákroky proti nebezpečným a ozbrojeným pachatelům. Provádějí také prověřování oznámených událostí a zásahy směřované k ochraně života a zdraví

²ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, § 10 odst. 5. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4087.

ohrožených osob na místech mimořádných událostí. Jejich činnost je zde zaměřena na činnosti nezbytné k zajištění ochrany života, zdraví a majetku osob nebo veřejného pořádku (např. místa požárů objektů, povodní, místa s hrozbou výbuchů nebo teroristického útoku). Takoví policisté provádí také zákroky v místech, kde se nachází osoba mající sebevražedné sklony, kde probíhají rvačky, především v restauracích či během fotbalových nebo běhemjiných sportovních akcí, ze strany fanoušků. Tito příslušníci jsou také využíváni k prověřování oznámení od občanů, pokud mají podezření, že byl spáchán trestný čin. Tito policisté pak zjišťují, že byl spáchán trestný čin, a pokud ano, pak na takovém místě provádějí i prvotní úkony směřující k zajištění místa činu a ochraně kriminalistických stop.

Ad d) **OCHRANNÉ PROSTŘEDKY POLICISTY**. Policisté prvosledových hlídek jsou vybaveni, mimo jiné, také prostředky balistické ochrany, donucovacími prostředky a prostředky osobní ochrany. Mezi prostředky balistické ochrany patří především balistická přilba, balistická vesta a u určitých organizačních článků PČR také balistický štít. Tyto balistické ochranné prostředky jsou využívány v rámci zákroků proti nebezpečným pachatelům, u kterých je předpoklad, že proti zakročujícím policistům použijí zbraň, výbušninu či třaskavinu. Mezi prostředky osobní ochrany se pak řadí běžná výstroj policisty včetně bot, dále jsou to jednorázové rukavice, také respirátor či rouška.

Ad e) **PROSTŘEDKY PRVNÍ POMOCI**. Prostředky první pomoci jsou v rámci prvosledových hlídek využívány zejména při řešení mimořádných událostí, při kterých je potřeba ošetřovat zraněné osoby, ať už jde o pachatele, proti kterému policisté zakročovali a byl během zákroku zraněn. Tyto prostředky využívají i v případech, kdy zjistí, že došlo ke zranění oběti trestných činů, ke zranění obětí hromadných nehod, ale také pokud je nezbytné ošetření jich samotných a zraněných kolegů. Policisté zpravidla mají k dispozici zdravotnický materiál obsažený v osobních lékárnkách policistů, ale také dále o přístroj AED (automatický externí defibrilátor) využívány k obnově srdeční činnosti osob postižených zástavou srdce.

Ad f) **AKTIVNÍ STŘELEC**. Tento pojem je spojován s pachatelem násilné trestné činnosti, při které ohrožuje větší množství osob za použití střelné zbraně. Za aktivního střelce lze označit zejména pachatele, který toto ohrožení páchá na místě

veřejně přístupném, na kterém se nachází větší množství osob mezi taková místa řadíme školy všech typů, nákupní centra, nemocnice, ale také obytné domy..

Ad g) **MÍSTO ČINU.** Pod takovým místem je nutno chápat nejen místa, kde byl trestný čin spáchán, ale také místa, která s objasňováním trestní věci souvisejí. Sem řadíme i místa, kde se pachatel na čin připravoval, nebo kde na oběť čekal.³ Místem činu, z pohledu policistů, jsou všechna místa, kde se uskutečnila část jednání pachatele, která s místem trestného činu úzce souvisí např. proto, že pachatel na takovém místě zakopal oběť nebo lup.

Ad h) **KRIMINALISTICKY RELEVANTNÍ UDÁLOST.** Tento pojem vyjadřuje událost, u které nelze předem bez dalšího zjišťování objektivně posoudit, zda se jedná o trestný čin či nikoliv. Zejména požáry, havárie, sebevraždy apod. Na takových místech se také provádějí prvotní a jiné úkony, a to do doby, než je prokazatelně zjištěno, že nejde o trestný čin nebo jiný delikt spadající do kompetence policie.

Ad i) **PRVOTNÍ ÚKONY NA MÍSTĚ ČINU.** Za takové úkony lze považovat soubor kriminalistických taktických a technických činností, které jsou na místě činu zpravidla prováděny před příjezdem stálé výjezdové skupiny služby kriminální policie vyšetřování PČR nebo expertů z kriminalisticko-technického pracoviště Odboru kriminalistické techniky a expertů z KŘ PČR PČR popř. jiného policejního orgánu odpovědného za provedení ohledání místa činu.

JUDr. Zdeněk Konrád, CSc. tyto úkony nazývá „*Dalšími úlohami neodkladných kriminalistických a obecně bezpečnostních opatření prvního zásahu na místě...*“⁴ Jsou proto zaměřeny zejména na ochranu kriminalistických stop, na zjištění a zadržení pachatele, na předcházení dalším možným škodám na životě a zdraví osob a na majetku.

Ad j) **NEODKLADNÉ A NEOPAKOVATELNÉ ÚKONY.** V odborné literatuře se o nich uvádí toto: „*Neodkladným úkonem je takový úkon, který vzhledem k nebezpečí jeho zmaření, zničení nebo ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odklad na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání.*“⁵

³Interní akt řízení Policie České republiky.

⁴MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 321.

⁵ § 160 odst. 4 zák. č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

Jako *neodkladný úkon* lze provést např. zadržení podezřelé osoby na místě činu, vstup do obydlí při pronásledování pachatele trestného činu, vstup do prostor, kde se nachází týrané zvíře, ale také vstup do jiných prostor nebo na pozemek, domovní prohlídku, vydání a odnětí věci, prohlídku osoby, odběr biologického materiálu u osoby atp.⁶

„*Neopakovatelným úkonem je takový úkon, který nebude možno před soudem provést.*“⁵ Za neopakovatelný úkon můžeme označit např. výslech osoby mladší 15 let, výslech osoby, u které je předpoklad, že jí nebude možné vyslechnout před soudem, pro její zdravotní stav (osoba umírá, má závažnou nemoc nebo vysoký věk), nebože taková osoba odcestuje do zahraničí.⁷ Patří sem také ohledání místa činu, vyhledání, zajištění a fixace kriminalistických stop na místě činu.

Ad k) **ÚKONY NÁSLEDNÉ NEBO NAVAZUJÍCÍ.** Tyto úkony označují policejní postupy, které lze označit za úkony, jenž nejsou zařazeny mezi prvotní, neodkladné a neopakovatelné, avšak jejich provádění je důležité pro objasňování trestné činnosti. Jedná se např. o provádění zkoumání kriminalistických stop pomocí kriminalisticko-technických metod, přivolání posil, vyžádání si nasazení zvláštního technického prostředku (vrtulník, dron, jeřáb apod.).

Ad l) **KRIMINALISTICKÁ STOPA.** Za kriminalistickou stopou můžeme označit každou změnu v materiálním prostředí, ale také ve vědomí člověka. Musí však mít místní, příčinnou a časovou souvislost s kriminalisticky relevantní událostí. Taková stopa také musí obsahovat kriminalisticky relevantní informace o objektu, který ji vytvořil a je vyhodnotitelná současnými a dostupnými metodami a prostředky.⁸

⁶ŠÁMAL, P. *Trestní řád: komentář*. 7.doplňené a přepracované vydání. Praha: C.H. Beck, 2013, s. 2077-2078.

⁷ŠÁMAL, P. *Trestní řád: komentář*. 7.doplňené a přepracované vydání. Praha: C.H. Beck, 2013, s. 2078-2079.

⁸MUSIL, J. a kolektiv. *Úvod do kriminalistiky*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1998, s. 79.

3 Prvotní a neodkladné úkony na místě činu

Prvotní a neodkladné úkony jsou takové, které jednak mohou ochránit nebo zachránit lidský život, majetek a jiné hodnoty. Z hlediska policie jsou také úkony, které umožní zachovat místo činu ve stavu co nejbližším stavu poté, co místo činu pachatel opustil. Rozumíme jimi také úkony, které zamezí zničení, kontaminaci nebo zbytečné tvorbě stop, které s trestným činem nemají nic společného.

V policejní praxi platí doporučení, že provedení prvotních a neodkladných úkonů zajistí policista, který se na místo činu dostaví jako první. Zároveň je jen na tomto policistovi, jaké pořadí prvotních a neodkladných úkonů zvolí, a to v závislosti na situaci na místě činu a okolnostech objasňované trestní věci či jinak kriminalisticky relevantní události

Kriminalistická teorie a policejní praxe se shodly, že nejvyšší priorita je kladena na ochranu života a zdraví osob poškozených jednáním pachatele, vyjma případů, kdy se na místě nachází aktivní střelec nebo možnost výbuchu provozních plynů či kapalin, nebo akutně hrozí výbuch teroristického charakteru.

Přednostně pak mají být prováděny úkony zabráňující škodlivějšímu následku, tedy uzavěru vody, plynu, přerušení dodávky elektrického proudu apod. Při provádění všech prvotních a neodkladných úkonů však také platí zásada ochrany kriminalistických stop, je tedy nutné dbát na to, aby bylo místo činu, předměty a kriminalistické stopy na něm se nacházející co nejméně narušeny. Je to z důvodu pozdějšího ohledání místa činu a možnosti zajištění kriminalistických stop. *„Význam kriminalistických stop pro kriminalistickou praktickou činnost spočívá obecně v tom, že výsledek jejich zkoumání umožňuje vytvořit si věrohodnou představu o celkové situaci a jednotlivých detailech, za kterých došlo k události trestného činu, vytvořit si představu o fyzických, mentálních vlastnostech pachatelů a o druhu a zvláštnostech prostředků, jichž bylo použito v souvislosti s událostí trestného činu a identifikovat konkrétní objekt nebo zjistit jeho skupinovou příslušnost.“⁹*

Pakliže dojde k narušení místa činu, činností policistů nebo jinými osobami během provádění výše uvedených úkonů nebo jinou činností (hasební práce hasiči), je nutné, aby byla všechna tato narušení fotograficky nebo jinak co nejpodrobněji zadokumentována. To platí také o změnách na místě činu, o určení původní polohy

⁹ STRAUS, J., PORADA V. a kolektiv. *Teorie, metody a metodologie kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2017, s. 81.

předmětů a stop, stejně jako je třeba zadokumentovat stopy vzniklé v důsledku provedení prvotních a neodkladných úkonů. Všechny tyto změny je třeba pro pozdější objasňování a vyšetřování věci zaznamenat fotograficky nebo videozáznamem, nebo je zachytit písemně v protokolu o ohledání místa činu, nebo se zanesou na náčrtek nebo plánek. Děje se tak proto, aby se vyloučily předměty a stopy, které s objasňovanou trestní věcí nesouvisí.¹⁰

Vzhledem k povaze prvotních a neodkladných úkolů lze predikovat, a policejní praxe to mnohokrát fakticky prokázala, že na každém místě činu nebudou prováděny všechny níže uvedené prvotní a neodkladné úkony, ale budou realizovány jen některé z nich a v pořadí, které určuje policista, který se dostaví na místo jako první. V jednotlivých kapitolách, podkapitolách a oddílech bude vymezena podstata a právní rámec daného úkonu.

3.1 Seznam a základní charakteristika prvotních a neodkladných úkonů

Kriminalistická nauka, ale také interní akty řízení Policie ČR uvádí, že mezi prvotní a neodkladné úkony se řadí zejména:

- a) **Překažení probíhajícího trestného jednání** a zajištění osoby přistižené při páchání trestného činu. **Účelem** je znemožnit pachateli dokonání trestného či jiného protiprávního jednání, jeho zadržení, popř. omezení na osobní svobodě pro potřeby dalšího objasnění věci.
- b) **Poskytnutí první pomoci a zabezpečení lékařského ošetření** zraněným osobám, včetně jejich odvozu do zdravotnického zařízení a zabezpečení technické nebo jiné pomoci v rámci krajní nouze. **Účelem** je ochránit život a zdraví osob.
- c) **Provedení jiných úkonů k zabránění dalších škodlivých následků**, zejména odstranění nebezpečného předmětu z bezprostřední blízkosti místa události, upozornění na nebezpečný předmět, který se nachází na místě, kde může způsobit značné škody, zvláště na překážku na silnici, dálnici nebo na železnici. Řadíme sem také uzavření a vyklizení širšího prostoru v případě,

¹⁰Interní akt řízení Policie České republiky.

že lze předpokládat možnost výbuchu, požáru, ozáření, otravy, infekce apod. **Účelem** je zabránění dalších škod na zdraví, životě či majetku osob. Zejména v případech hromadného ohrožení osob se jedná o velmi důležitý úkon, kterým dochází k minimalizaci následných škod včetně úmrtí osoba k umožnění rychlého a efektivního zásahu na místě události.

- d) **Bezprostřední pronásledování osoby podezřelé ze spáchání trestného činu** a její omezení na osobní svobodě. **Účelem** je zjištění totožnosti osoby podezřelé ze spáchání trestného činu a její zadržení a zajištění předmětů či prostředků, které má tato osoba u sebe a které mohly být použity při spáchání trestného činu.
- e) **Pátrání po čerstvé stopě** s cílem zajistit (zadržet) pachatele, resp. osobu podezřelou ze spáchání trestného činu, najít předměty a stopy nebo jiné důkazy směřující ke zjištění a usvědčení pachatele. **Účelem** tohoto úkonu je dopadení pachatele, tedy konkrétní osoby za účelem provedení následných procesních úkonů, jakými jsou ohledání místa činu, výslech osoby podezřelé, zajištění srovnávacího materiálu pro vyhodnocování kriminalistických stop na místě činu apod.) dále také zabránění možnému pokračování jeho trestného jednání. Tímto úkonem se také zabrání osobě v možném dokonání započatého trestného činu nebo pokračování v jeho případné další trestné činnosti.
- f) **Zjištění totožnosti účastníků, poškozených a dalších svědků události** a podle okolností zjištění jejich totožnosti a zajištění s jejich setrváním na místě činu do příchodu policejního orgánu odpovědného za ohledání místa činu (dále jen „zjištění totožnosti účastníků“). Hlavní **účel** tohoto úkonu spočívá v tom, že policisté získají přehled o tom, kdo se na místě činu nebo v jeho blízkosti v době páchaní nebo po jeho spáchání nacházel, kdo se kde pohyboval, případně, jakou souvislost mají tyto osoby s konkrétním trestným činem, a zda se mezi nimi nenachází osoba pachatele. Důležité je provést obrazový záznam, tedy záznam fotografický nebo videozáznam těchto osob, následuje soupis osob. Takovýto materiál má pak často zásadní význam pro provádění následných úkonů a dalších postupů policejního orgánu při objasňování trestného činu.
- g) **Předběžné zajištění místa činu, předmětů a stop, jeho vymezení, označení a uzavření** před vstupem dalších osob a provedení úkonů k uchování předmětu a stop, které by mohly být do příchodu policejního orgánu

poškozeny, zničeny nebo odcizeny (dále jen „**předběžné uzavření místa činu**“). **Účelem** uzavření místa činu je ochrana kriminalistických stop před jejich poškozením, znehodnocením, zcizením atp. Jelikož kriminalistické stopy nemusí být vždy vidět pouhým okem a jedná se tedy o latentní stopy, které „vyžadují při jejich vyhledávání ve většině případů použití různých kriminalisticko-technických prostředků“, je vhodné s věcmi na místě činu nehýbat, aby nedošlo k poškození těchto latentních stop. Především je nutné, aby policista, který toto zajištění místa provádí, měl dokonalý přehled o skutečnostech, které situaci na místě činu změnily, tzn. změny místa způsobené provedením prvotních a neodkladných úkonů, přemístění předmětů či stop, ke kterým došlo zásahem lékaře nebo hasičů atp. Za tímto účelem je nutné místo činu předběžně zdokumentovat, nejlépe fotograficky, videozáznamem nebo náčrtem. Tak bude vytvořena příslušná dokumentace, kde bude zachyceno místo činu v původním stavu. Ideální by bylo, kdyby dokumentace byla provedena ještě před provedením prvotních změn na místě činu, resp. místě ohledání.

- i) **Splnění povinnosti hlášené služby**, což je vlastně zajištění komunikace mezi policisty, kteří se nacházejí na místě realizace prvotních úkonů s jejich nadřízenými a s policisty, kteří jim zajišťují všestrannou podporu, tedy policisté operačního střediska. **Účelem** tohoto úkonu je včasné předání informací operačnímu důstojníkovi (dále jen OD) prostřednictvím komunikačních prostředků (např. radiostanice, mobilní telefon apod.) o situaci na místě činu, o popisu pachatele, o potřebě přítomnosti zdravotnické záchranné služby nebo hasičského záchranného sboru na místě události apod. Policisté z místa činu touto cestou informují o provedených úkonech a vyžadují si tak nasazení dalších sil a prostředků pro řádné provedení prvotních úkonů nebo policejního zákroku na konkrétním místě. Hlášená služba se využívá pro vhodné a efektivní řízení sil a prostředků, které jsou v dané chvíli na daném místě k dispozici.

Důležité je také podotknout, že **pořadí úkonů, které jsou výše uvedené, se řídí okolnostmi objasňované trestní věci a situací na místě činu**. Samozřejmě je, že přednost mají úkony, které zabrání škodlivějšímu následku. Platí pak zásada,

že **největší prioritu má ochrana života a zdraví osob**, tedy policisté upřednostňují úkony tohoto charakteru před např. zabráněním útěku pachatele.

V dnešní době, kdy lze očekávat teroristické útoky, na vytypovaných místech, mezi prvotní úkony je zařazeno také **vyhledání tzv. „NÁSTRAŽNÉHO VÝBUŠNÉHO SYSTÉMU“** (dále jen NVS), tedy nastražení výbušných látek v podobě vojenské munice, hořlavin. Přítomnost NVS lze předpokládat na základě slhédnutí kamerových záznamů konkrétního místa, na základě informací svědků, ale také na základě informací policistů nebo strážníků obecní či městské policie, kteří se na místě pohybují.

Jsou-li informace o tom, že na místě „působí“ tzv. „**AKTIVNÍ STŘELEC**“, policisté ještě před příjezdem přijímají opatření **před příjezdem** na místo takového incidentu vedoucí ochraně vlastního života a zdraví; nasazují si prostředky osobní balistické ochrany, vybavují se prostředky první zdravotnické pomoci, a vyhodnocují taktické postupy před příjezdem na místo incidentu apod. **Po příjezdu** na takové místo patří mezi prvotní a neodkladné úkony také eliminace této osoby, tedy její fyzická likvidace nebo provedení omezení její osobní svobody, aby dále nemohla na místě používat zbraň a souběžně s tím, je-li to možné, provést evakuaci osob, které se na místě nacházejí a poskytnutí zdravotnické pomoci osobám zraněným. Pokud tyto úkony není možné provést souběžně, provedou se ihned po eliminaci střelce, kdy se policisté podílejí na zabezpečení poskytnutí co nejrychlejší první zdravotnické a lékařské pomoci. V tomto případě je eliminace aktivního střelce prvořadá, aby zejména během evakuace osob a během poskytování zdravotnické pomoci nenarůstal počet zraněných nebo obětí.

V této souvislosti je třeba upozornit na to, že zasahující policisté mají mít poměrně značné znalosti o tom, jak se mají chovat na místě, kde zasahují, jak probíhá ohledání místa činu, a to s ohledem na to, aby místo činu, předměty a stopy byly co nejméně narušeny. Pokud však k takovému narušení dojde, je vzhledem k pozdějšímu průběhu ohledání nutné všechny takové změny vhodně zaznamenat z důvodu rozlišení a oddělení předmětů a stop, které s objasňovanou trestní věcí nesouvisí od stop, které jsou pro objasnění věci relevantní.

Takovéto změny po provedení úkonů dokumentují zejména fotograficky nebo videozáznamem. Zadokumentuje se původní poloha předmětů, se kterými bylo manipulováno, je-li známa, a to ještě před ohledáním místa činu. Dokumentují se také

trasy příchodu a odchodu osob pohybujících se na místě činu, tedy i zasahujících policistů, stopy a změny vzniklé v důsledku prvotních a neodkladných úkonů apod.

V praxi pak pomáhá, zejména v otevřeném terénu, vyznačení vhodnými tabulkami, nákresem na vozovce, použitím vyznačovací pásky apod. Vše se pak zaznamená také písemně, zpravidla do protokolu o ohledání místa činu.

3.2 Rozbor prvotních úkonů

Vzhledem k důležitosti jednotlivých prvotních a neodkladných úkonů, jak se tato opatření mezi policisty běžně označují, je nezbytné, pro pochopení další části práce, výše uvedené úkony a opatření blíže popsat.

Ad a) Překažení probíhajícího trestného jednání a zajištění osoby přistižené při páchání trestného činu

Překažení probíhajícího trestného či jinak protiprávního jednání a zajištění osoby přistižené při páchání trestného činu je jednou z nejdůležitějších činností policistů prvosledových hlídek po příjezdu hlídky na místo činu nebo události. Jelikož tím dochází k přímému a bezprostřednímu plnění úkolů policie ve smyslu § 2 zákona o Policii ČR, kam řadíme zejména ochranu bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku, předcházení trestné činnosti a další úkony na úseku vnitřního pořádku.

Základní právní rámec této činnosti, která je vzhledem ke své důležitosti a nezastupitelnosti řazena mezi prvotní a neodkladné úkony na místě činu, je dán především ustanovením § 10 zákona o Policii ČR, kde je v odstavci 1 uvedeno, že *„V případě ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, jehož odstranění spadá do úkolů policie, je policista ve službě nebo zaměstnanec policie v pracovní době povinen provést úkon v rámci své pravomoci (dále jen „úkon“) nebo přijmout jiné opatření, aby ohrožení nebo porušení odstranil.“*

Překažení probíhajícího trestného jednání je ve většině případů realizováno za pomoci donucovacích prostředků, které jsou taxativně vymezeny v § 52 zákona o Policii ČR.

V rámci prvotních úkonů na místě činu však nelze použít všechny donucovací prostředky, nejčastěji používanými jsou hmaty, chvaty, údery a kopy, obušek a jiný úderný prostředek, hrozba namířenou střelnou zbraní a varovný výstřel.¹¹ Přednost mají neletální prostředky před použitím zbraně.

V případě použití donucovacích prostředků (dále jen „DP“) je nutno brát v úvahu obecné ustanovení a obecné podmínky použití DP dle §§ 51 a 53 zákona o Policii ČR, které stanovují, jaké DP je policista oprávněn použít, za jakým účelem, za jakých podmínek lze použít. Před použitím DP má policista povinnost použít zákonnou výzvu. Zároveň zákon o Policii ČR v § 53 odst. 2 uvádí, kdy od ní lze upustit.

V ustanovení § 53 odst. 5 zákona o Policii ČR je také upravena problematika přiměřenosti DP. Toto ustanovení má za úkol ochránit osoby, proti kterým jsou policií použity DP, a to zejména z hlediska přiměřenosti výběru DP a jimi způsobené újmy v závislosti na nebezpečnosti protiprávního jednání.

V současné době policisté mají k dispozici návod ve formě metodické příručky Policejního prezidia Policie České republiky zpracovanou k používání donucovacích prostředků a zbraně příslušníky PČR, kterou vydalo Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia PČR. Zde je srozumitelným a uceleným způsobem upravena problematika použití donucovacích prostředků v reálném prostředí, a to včetně povinností pro policistu, který je používá, s tím spojených.

Ad b) Poskytnutí první pomoci

Prioritním úkonem, který by měl být proveden po příjezdu na místo události, kde se nachází zraněná osoba či osoby, je poskytnout první zdravotnickou pomoc ze strany policistů a co nejdříve kontaktovat Zdravotnickou záchrannou službu a vyžádat si její přítomnost na místě. Ve většině případů se tak děje souběžně.

Poskytnutí první pomoci a zabezpečení lékařského ošetření zraněným osobám je prioritní úkon, kterým dochází k přímé ochraně zdraví a záchraně života osob. První pomoc je v odborné literatuře definována jako „*Soubor jednoduchých a účelných opatření, která při náhlém ohrožení nebo postižení zdraví či života cílevědomě a účinně*

¹¹ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, § 52. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4098.

omezují rozsah a důsledky ohrožení či postižení.“¹²K tomu jsou policisté průběžně připravováni během služebního výcviku.

V policejní praxi se jedná o následující situace, během kterých policisté musí takovou pomoc poskytnout, ale namísto ještě není lékař, zdravotník nebo specialista HZS ČR. Jedná se tedy o:

- a) zranění při dopravních nehodách – chodci, řidiči vozidel mimo havarovaná vozidla, řidiči, které bez další specializované pomoci nelze vyprostit,
- b) topící se osoby, které jiné osoby z vody vytáhly na břeh nebo je policisté zachraňovali sami a pokračují v oživovacích pokusech nebo jen kontrolují stav takové osoby do příjezdu lékařské pomoci,
- c) policisté na místech, kde došlo k různým pracovním úrazům – pády z výšek, pády předmětů na osoby apod.,
- d) osoby zraněné na ulicích, v bytech nebo otevřeném prostoru po pádu, z důvodu zdravotní slabosti nebo nemoci apod.,
- e) zvláštním případem je poskytování první pomoci v místech dosud probíhající střelby útočnicka nebo během zákroku policie,
- f) náhlá zdravotní nevolnost nebo srdeční selhání v bytech, na ulici, kam dojeli policisté dříve než zdravotničtí specialisté apod.

Obecně můžeme první pomoc, dle svého charakteru, dělit na:

1. **Technickou** – odstraňování příčin úrazu a vytvoření základních podmínek pro poskytnutí zdravotnické první pomoci.
2. **Laickou zdravotnickou** – opatření prováděna zpravidla bez specializovaného vybavení. Součástí je přivolání odborné zdravotnické první pomoci (příp. technické první pomoci) a péče o postiženého do doby, kdy jej odborná zdravotnická první pomoc převezme nebo improvizovaný transport postiženého na místo, kde je dosažitelná odborná zdravotnická první pomoc
3. **Odbornou zdravotnickou** – provádí zdravotnický personál“¹³

¹² ČTVRTNÍČEK, J. Soubor učebních dokumentů základní odborné přípravy I. Zdravotnická příprava, Modul č. 8. Brno: Policie České republiky Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, 2016. s. 5.

¹³ ČTVRTNÍČEK, J. Soubor učebních dokumentů základní odborné přípravy I. Zdravotnická příprava, Modul č. 8. Brno: Policie České republiky Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, 2016. s. 6.

Ad 1. TECHNICKOU POMOCÍ rozumíme zejména použití technických prostředků pro odstranění hrozícího nebezpečí. Např. se jedná o nástroje a zařízení k vyproštění osoby z vozidla, odstranění spadlého stromu z části těla zraněného apod. Tento druh první pomoci může poskytnout zraněnému de facto kdokoliv, kdo je dostatečně fyzicky či technicky vybaven. V praxi většinu takových zásahů provádějí specialisté Hasičského záchranného sboru České republiky nebo specializované firmy a jejich pracovníci odtah havarovaných vozidel, úklid komunikací po DN, apod.

Ad 2. LAICKOU ZDRAVOTNICKOU POMOC je schopen poskytnout de facto každý člověk, který zná alespoň základní postup ošetřování jednotlivých druhů zranění nebo osoby, které jsou schopny přivolat zdravotnickou záchrannou službu, a jsou v případě potřeby pomocí instrukcí dávaných odborným personálem záchranné služby po telefonu poskytnout tuto pomoc. Tuto pomoc pak lze provádět i bez zvláštních znalostí či technických prostředků.

Laickou zdravotnickou pomoc poskytují i policisté, kteří sice absolvují různé zdravotnické kurzy zaměřené nejen na „běžná“ zranění způsobené úrazem, ale také kurzy ošetření střelných zranění. Při poskytování laické zdravotnické pomoci je nutné, aby osoby, které ji poskytují, vyhodnotily vlastní schopnosti a dovednosti, rozhodly o pořadí, ve kterém budou jednotlivá opatření prováděna a u kterých osob. Následuje realizace postupu a použití případných prostředků záchrany života (jsou-li k dispozici), ošetření zraněných.

Závěrečnou fází tohoto opatření představuje přímá spolupráce se zdravotnickou záchrannou službou, se zdravotníky na místě přítomnými nebo lékařem, dochází k předávání informací o provedených úkonech zdravotnickému personálu a o veškerých zdravotních obtížích, které se u zraněných osob projeví.

Ad 3. ODBORNOU ZDRAVOTNICKOU POMOCÍ je myšlena péče kvalifikovaného personálu zdravotnických zařízení či zdravotnické záchranné služby. Jedná se o pomoc, jejíž součástí je diagnostika zdravotního poškození a následná medikace. Do popředí samozřejmě budou vystupovat opatření, která budou směřovat k přímé ochraně zdraví a života před opatřeními zvyšujícími komfort osob, jejichž zranění nejsou natolik vážná, aby si vyžádala podrobnou soustředěnou pozornost zdravotnického personálu, potažmo poskytovatele laické zdravotnické pomoci (např. Policie ČR, Hasičského záchranného sboru České republiky, jednotky požární

ochrany zařazeného plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany atp.), což však neznamená, že taková zranění budou ignorována. Je nutné, aby policisté, kteří na místě události zasahují, zajistili první pomoc všem zraněným osobám, které se na místě nacházejí, bez rozdílu na rozsah zranění.

ZÁSADY ORGANIZACE POSTUPU NA MÍSTĚ POSKYTOVÁNÍ PRVNÍ ZDRAVOTNICKÉ POMOCI:

Na základě výše uvedeného je žádoucí stanovit alespoň rámcově zásady organizace postupu na místě události bezprostředně po příjezdu na místo události za účelem stanovení postupu v souladu s výše uvedeným. „*Zásady postupu vlastní činnosti při příjezdu na místo události (polohování, třídění a transport raněných)*.“¹⁴

Tyto zásady se týkají policejních postupů během zásahu na místě činu, kde byly zjištěny zraněné osoby. Mezi ně tedy patří, jak je výše v citátu uvedeno:

- 1. POLOHOVÁNÍ RANĚNÝCH**
- 2. TŘÍDĚNÍ RANĚNÝCH**
- 3. TRANSPORT RANĚNÝCH**

Ad 1. Polohování raněných

Lze uvést několik všeobecně platných postupů pro polohování raněných, jejichž dodržování je nezbytné pro účinnou první zdravotnickou pomoc. Mezi tyto postupy řadíme:

- a) ponechání raněného v poloze, kterou si vybral, je-li to ovšem možné a je-li při vědomí. Platí, že poloha, do které chceme raněného umístit, nesmí
 - být nepřírozená,
 - působit mu bolest,
 - být pro raněného nekomfortní a
 - být taková, při které by mohlo dojít ke zhoršení jeho zdravotního stavu,
- b) dále je nutno vzít na vědomí, že raněný, u kterého je dáno podezření na poranění páteře se polohuje pouze, pokud je jeho život přímo ohrožen

¹⁴ ČTVR TNÍČEK, J. *Soubor učebních dokumentů základní odborné přípravy I. Zdravotnická příprava, Modul č. 8. Brno: Policie České republiky Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, 2016. s. 7.*

nebezpečnými okolnostmi, např. požárem, výbuchem, zasažením jedovatými látkami atp.

Nejčastějšími polohami, do kterých se ranění dávají, jsou:

- a) stabilizovaná poloha,
- b) poloha vleže na zádech
- c) poloha vleže na zádech, při které jsou dolní končetiny raněného zvednuty.

Při stabilizované poloze leží zraněný na boku a používá se u osob v bezvědomí, hrozí-li či již probíhá zvracení, krvácení z nosu či úst atp. Poloha na zádech je nejčastěji využívána při zranění končetin, pánve, páteře či hlavy. Poloha vleže na zádech se zvednutými dolními končetinami je realizována zejména u mdlobných stavů.

Ad 2. Třídění raněných

Stejně jako při všech činnostech v rámci první zdravotnické pomoci na místě má i třídění raněných své zásady a postupy, kterými by se měli policisté při práci na místě řídit. Jedná se zejména o zjištění rozsahu zranění, čímž dojde k určení priorit pro následnou odbornou zdravotnickou péči.

Před zjišťováním rozsahu zranění je potřeba od sebe oddělit osoby, které jsou v ohrožení života od těch, které v ohrožení života nejsou. Základním aspektem odlišení těchto osob je fakt, že osoby, které v ohrožení života jsou, většinou nekřičí. Lze tedy vyvodit závěr, že prvotní péče by se měla poskytnout osobám, které nevydávají hlasité zvuky, poté je u nich potřeba zjistit, zda vykazují známky základních životních funkcí, kterými jsou srdeční tep a dech.

Poté, co zjistíme, že je osoba naživu, přichází na řadu samotné zjišťování rozsahu zranění, především vnějších, vnitřní zranění jsou, v rámci laické první pomoci, téměř nezjistitelná. Osoby s otevřenými zraněními a osoby, které nejsou při vědomí, je potřeba ošetřit prioritně.

To však neznamená, že osobám, které jsou zraněné a při vědomí, není potřeba věnovat náležitou pozornost. Je nutné si uvědomit, že každá lidská osobnost je jedinečná a každý má jiný práh psychické odolnosti. Je všeobecně známo, že u osob se při nestandardních vypjatých situacích může dojít k rozvinutí tzv. „*posttraumatického šoku*“. Při tomto šoku je osoba schopna dělat nepředvídatelné věci např. odejít mimo místo události, i přes rozsáhlá zranění. Takový stav může v některých situacích

věstažk smrti této osoby v návaznosti na utrpěné zranění či klimatické podmínky panující na místě události.

Všeobecné doporučení je dát těmto osobám, pokud není zjevné, že jsou vážně zraněny, nějaké jednoduché činnosti, kterými by se zabavily a zapojily do poskytování první pomoci, např. držet lékárníčku, spočítat raněné, při dopravních nehodách umístit výstražné trojúhelníky atp. Důležité je udržet je na místě do příjezdu zdravotníků.

Ad 3. Transport

Před samotným transportem je nutné provést přípravu na transport, pokud to však situace na místě dovoluje. Velkou roli hraje také místo, kde budou ranění čekat na transport, je vhodné je umístit, pokud možno mimo veřejnost, na místo, které bude co neméně stresující, není vhodné je umístit například na stejném místě, na kterém jsou umístěné osoby, které při dané události zemřely.

Transport se provádí výhradně vozidlem zdravotnické záchranné služby. I tuto zásadu lze však ve výjimečných případech porušit, ale to lze pouze v případě, že by poskytnutí odborného lékařského vyšetření bylo spojeno s velkou časovou náročností či nepřiměřenými obtížemi nebo ohrožením života a zdraví lékařského personálu (místa střelby atp.). Důvodem transportu jiným dopravním prostředkem může být také nepřístupný terén, místo události se nachází na odlehlém místě, v rámci situace není momentálně žádné vozidlo zdravotnické záchranné služby k dispozici atp.

Ad c) Provedení jiných úkonů k zabránění dalších škodlivých následků

Vzhledem k odborné a materiální vybavenosti policistů základních útvarů, které se na místě činu či události nacházejí jako první, je v tomto případě možné provést pouze základní úkony směřující k zabránění dalších škodlivých následků. Těmito škodlivými následky rozumíme zabránění výbuchu v případě úniku plynu, nebo otevření kohoutů topných zařízení, uzavření přívodu vody k místům, odkud voda proudí, odpojení elektrického proudu jističi, nebo zabránění úrazu elektrickým proudem, např. zákazem vstupu na takové místo.

K tomuto úkonu je třeba dodat, že v roce 2004 byla v Praze uzavřena Dohoda o spolupráci mezi hasičským záchranným sborem České republiky a Policií České republiky, která upravuje mimo jiné také poskytování techniky, jiných prostředků

či lidských zdrojů při ochraně životního prostředí a řešení mimořádných událostí, při kterých může dojít k ohrožení života, zdraví osob a ke škodám na majetku.

Ad d) Bezprostřední pronásledování osoby podezřelé ze spáchání trestného činu a její omezení na osobní svobodě

Bezprostřední pronásledování osoby podezřelé ze spáchání trestného činu je souborem taktických i technických opatření směřujících k zadržení pachatele a je do takového opatření zapojen maximální počet sil a prostředků konkrétního policejního útvaru. Takové pronásledování koriguje zpravidla operační důstojník nebo na místě pověřený policista.

Tento úkon a další opatření jsou zpravidla zahájena bezprostředně po nahlášení spáchané protiprávní činnosti. Ideální je stav, kdy policisté, kteří se dostaví jako první, mají vizuální kontakt s takovou osobou nebo osobami.

Základním předpokladem pro úspěšné bezprostřední pronásledování osoby, pokud se taková osoba na místě již nenachází, je získání dostatečných informací o této osobě, tedy získání:

- a) popisu osoby,
- b) popisu oděvu, který měla osoba na sobě,
- c) směru odchodu osoby z místa činu,
- d) způsobu pohybu osoby, např. pěšky, motorovým vozidlem, městskou hromadnou dopravou, na jízdním kole atp.

Tyto informace lze získat buď od osob, které byly svědky protiprávního jednání pachatele, nebo prostřednictvím operačního důstojníka od operátora městského kamerového systému.

Základním prostředkem, který usnadňuje provedení tohoto úkonu, je radiokomunikační technika, kam řadíme různé vysílačky i mobilní telefony (dále jen RDST), úkon označovaný jako „hlásná služba“, kterou se předávají všechny důležité informace koordinujícímu policistovi, jenž úkoluje hlídky, které pátrání provádějí. Toto cestu pátrání také ukončuje.

Pomocí RDST může velící policista jednotlivé síly a prostředky nasazené při bezprostředním pronásledování koordinovat, efektivně využívat a navzájem si předávat získané poznatky.

Pro zjištění pohybu osoby podezřelé ze spáchání trestného činu lze využít také městský kamerový systém, avšak je potřeba vzít v úvahu především možnost jeho sledování v reálném čase a hustotu osazení oblasti právě kamerami městského kamerového systému. V tomto případě je vhodné požádat o spolupráci, zejména v krajských městech, také městskou policii, jednak pro fázi reálného pátrání, ale také proto, že jejich operátoři mají přístup do městských kamerových systémů.

Provádí-li policista pronásledování osoby v terénu, je oprávněn také vstoupit do obydlí jiného prostoru nebo na pozemek, a to i bez souhlasu uživatele. Avšak při využití tohoto oprávnění je nutné dodržet několik zákonných podmínek, které jsou, stejně jako samotné oprávnění vstoupit do obydlí jiného prostoru nebo na pozemek, definovány v § 40 zákona o Policii ČR.

V některých případech lze např. vyžádat a použít data z mobilní telefonní sítě prostřednictvím poskytovatele těchto služeb, a to za účelem zjištění polohy mobilního telefonu pachatele, či jeho oběti, je-li oběť s pachatelem (např. při únosu), případně i uzavření odjezdových tras z místa činu a jeho širšího okolí.

Důležitým aspektem u tohoto úkonu je zejména co nejefektivnější využití veškerých dostupných sil a prostředků nejen Policie ČR, ale také např. obecní či městské policie.

Ad e) Pátrání po čerstvé stopě s cílem zajistit (zadržet) pachatele (osobu podezřelou ze spáchání trestného činu) nebo předměty a stopy nebo jiné důkazy směřující ke zjištění a usvědčení pachatele

Pátrání po čerstvé (nebo též „horké stopě“) je jedním z pátracích prostředků a je definováno v interním aktu řízení Policie ČR, kde je uvedeno, že se jedná o „*rychlý sled policejních činností, který je reakcí na událost či nově zjištěnou informaci (stopu) důležitou pro pátrání, jehož cílem je vypátrat hledanou nebo pohřešovanou osobu, silniční vozidlo nebo tabulky registračních značek*“¹⁵. Můžeme jej také definovat jako „*kriminalistickou metodu nalézání hledaných objektů, která zahrnuje celý komplex*

¹⁵Interní akt řízení Policie České republiky.

*činností, opatření a úkonů směřujících k nalezení a zajištění objektu, po kterém se pátrá*¹⁶.

Objektem pátrání jsou:

- a) osoby a jejich pobyt, dále jde také o osoby, u nichž je důvodné podezření, že užívají jinou totožnost, pod kterou se dopouštějí trestné činnosti, či se snaží vyhnout postihu za spáchanou trestnou činnost nebo nástupu trestu odnětí svobody,
- b) věci, mezi které řadíme také počítačovou techniku, zbraně, střelivo, výbušniny, jedy a omamné látky, prekuzory pro výrobu drog.

Objektem pátrání je osoba, pobyt osoby (místo, kde se osoba zdržuje) nebo věc. K osobě se váže další rozdělení, kdy osoba může být hledaná či pohřešovaná, lze pátrat po totožnosti neznámé osoby, mrtvol, části lidského těla a kosterního nálezu. Věcí se v policejní praxi rozumí zejména vozidlo, a to motorové i nemotorové, registrační značku, zbraň, předmět kulturní a historické hodnoty, doklady, jejichž účelem je identifikace osoby či věci, nebo jinou individuálně identifikovatelnou věc.¹⁷

Pátrání po čerstvé stopě je založeno především na rychlosti, aktivitě a dostatku informací, které mají policisté k dispozici. V souvislosti s tímto úkonem policisté operují se dvěma základními pojmy, kterými jsou:

- a) **ZAHÁJENÍ PÁTRÁNÍ**
- b) **VYHLÁŠENÍ PÁTRÁNÍ**

Ad a) Zahájení pátrání je třeba rozumět konkrétní faktický úkon, při kterém je využit některý z pátracích prostředků a jehož provedením pátrání začíná. Jedná se tedy o předání informací operačnímu důstojníkovi a zahájení pátrání jako takového.

Ad b) Vyhlášení pátrání je oproti tomu pouze administrativní úkon, kterým je vložení údajů o objektu pátrání do příslušného informačního systému PČR,

¹⁶NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze*. Praha: Abook, 2017, s. 284.

¹⁷ Interní akt řízení Policie České republiky.

např. PATROS (pátrání po osobách), PATRMV (pátrání po vozidlech a registračních značkách), PSEUD (pátrání po předmětech kulturní a historické hodnoty) atd.

Tyto informační systémy jsou provozovány PČR za účelem shromažďování a rychlého předávání či ověřování dat o objektech pátrání. Tato zanesená data jsou poté prostřednictvím jednotlivých výše uvedených systémů zpřístupněna všem policistům, kteří mají oprávnění k přístupu do jednotlivých informačních systémů. Tímto se zajišťuje efektivní a účelné zprostředkování informací o objektu pátrání a o důvodech, pro které se po něm pátrá. Zároveň se tak eliminuje možnost zneužití těchto informací neoprávněnými osobami.

V dnešní době jsou dány policistům k dispozici technické prostředky, které umožňují rychlou a efektivní lustraci objektů pátrání v příslušných informačních systémech, které jsou uvedeny výše, přímo na místě kontroly. Jedná se například o lustrační zařízení v rámci výbavy služebního vozidla, nebo mobilní bezpečnou platformu, kdy v těchto zařízeních je možné, kromě zjištění, zda uvedený objekt je či není v pátrání, také případné další informace ohledně objektu pátrání, např. fotografie osoby z centrální evidence obyvatel, její trvalý pobyt, informace o vlastnictví dokladů včetně jejich čísel atp.

Druhy pátrání můžeme rozdělit podle objektů takto:

- a) pátrání po osobách a
- b) pátrání po věcech

Ad a) Pátrání po osobách

Pátrání po osobách je členěno:

- **pátrání po osobě hledané a**
- **pátrání po osobě pohřešované**

Definice těchto pojmů je v širším smyslu dána v zákoně o Policii. **Hledanou osobou** se v této definici rozumí „*fyzická osoba, u které je dán některý ze zákonných důvodů omezení její osobní svobody, místo jejího pobytu není známo a policií bylo po ní vyhlášeno pátrání*“¹⁸. Důvodem pátrání po hledané osobě může být např. dodání do výkonu trestu odnětí svobody, předání soudci apod. Po těchto osobách se začíná

¹⁸ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, § 111 písm. c). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4112.

pátrat ve chvíli, kdy je zjištěn důvod omezení její osobní svobody, např. oznámením soudou vydání příkazu k zadržení apod.

Pohřešovanou osobu rozumíme „fyzická osoba, o níž se lze důvodně domnívat, že je ohrožen její život nebo zdraví, místo jejího pobytu není známo a policií po ní bylo vyhlášeno pátrání“¹⁹. Důvodem pátrání po pohřešované osobě je zejména ochrana života a zdraví této osoby. Pátrání po pohřešované osobě začíná oznámením o pohřešování, které na oddělení Policie ČR, nebo na tísňové lince 158, provede někdo z blízkých osob pohřešovaného, může se jednat např. o nemocného seniora, který se nevrátil z nákupu či od doktora.

V případě, že je osoba, která je objektem pátrání po čerstvé stopě vypátrána, dochází k dalšímu úkonu, kterým je její omezení na osobní svobodě. Policie ČR má oprávnění osobu páchající trestnou činností omezit na osobní svobodě. Druhů omezení na osobní svobodě je několik, ale v souvislosti s plněním prvotních úkonů na místě činu se zaměříme na možnosti Zajištění a Zadržení osoby.

a) Zajištění pachatele

Zajištění je jednou z forem omezení osobní svobody osoby podezřelé ze spáchání přestupkového jednání. Zajištění osoby je kodifikováno v zákoně o Policii ČR. Jedná se o úkon, kterým dochází k přímé ochraně osob před protiprávním jednáním pachatele jeho zajištěním.

Zajištění je v rámci prvotních a neodkladných úkonů prováděno zejména u osob, které svým jednáním bezprostředně ohrožují svůj život, život nebo zdraví jiných osob či jejich majetek, a které byly přistiženy při jednání značící přestupek, a také je-li důvodná obava, že budou v protiprávním jednání pokračovat nebo mařit řádné objasnění věci. Zajištění těchto osob policisté realizují podle § 26 odst. 1 písm. a) a f) zákona o Policii ČR.

Současně je nutno uvést, že se zajištěním osoby úzce souvisí také ustanovení § 24 zákona o Policii ČR, kde jsou uvedena obecná ustanovení ohledně omezení osobní svobody, která mají zajistit především legalitu prováděného omezení.

¹⁹ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, § 111 písm. d). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4112.

Dále je na místě připomenout, že základní předpoklad zachování práv a svobod, vyjma osobní svobody, která byla u dané osoby omezena, která osobě zaručuje, mimo jiné, Ústava České republiky²⁰ a Listina základních práv a svobod²¹, je respektování a dodržování lidské důstojnosti, konkrétně „*Osoba omezená na svobodě policistou nesmí být podrobena mučení nebo krutému, nelidskému anebo ponižujícímu zacházení a nesmí s ní být zacházeno takovým způsobem, který nerespektuje lidskou důstojnost. Policista, který se stane svědkem takového zacházení, má povinnost přijmout opatření k zamezení takovému zacházení a oznámit je bezodkladně svému nadřízenému.*“²² V praxi to znamená, že osoba omezená na osobní svobodě nesmí být policistou žádným způsobem mučena či ponižována, např. bitím, nucením ke svlékání, připoutáním v nepřirozené poloze apod.

b) Zadržení podezřelého ze spáchání trestného činu

Zadržení osoby je druh omezení osobní svobody, který je prováděn podle trestního řádu. Trestní řád zná několik druhů zadržení osoby, jedná se o ustanovení §§ 75, 76 odst. 1 a 76 odst. 2 trestního řádu, přičemž jsou zde dány také podmínky, za kterých lze toto oprávnění využít.

a) Zadržení policejním orgánem – dle §§ 75 a 76 odst. 1 trestního řádu.

- Dle § 75 trestního řádu může policejní orgán zadržet obviněného, avšak pouze, je-li dán některý z důvodů vazby podle § 67 trestního řádu.
- Dle § 76 odst. 1 trestního řádu může policejní orgán zadržet osobu přistiženou při spáchání trestného činu nebo zastíženou na útěku, a to i v případě, že proti ní dosud nebylo zahájeno trestní stíhání. Avšak i zde je primární podmínkou skutečnost, že je dán některý z důvodů vazby podle § 67 trestního řádu.

b) Zadržení kýmkoliv – dle § 76 odst. 2 trestního řádu

- V tomto případě může osobu přistiženou při spáchání trestného činu nebo bezprostředně po něj zadržet kdokoliv. Avšak pouze pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení jejího útěku

²⁰ČESKO. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1993, částka 1, s. 5-16.

²¹ČESKO. Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1993, částka 1, s. 17-23.

²²ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, § 24 odst. 1. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4090.

či k zajištění důkazů. V tomto případě je dána povinnost tomu, kdo takovou osobu zadrží, jí ihned předat policejnímu orgánu.

Ad b) Pátrání po věcech

I v tomto druhu pátrání je používáno členění, a to podle druhu věci. Nejčastějším rozdělením je:

- 1. pátrání po vozidle a registrační značce, po zbraní a**
- 2. po ostatních věcech**

Úkony prováděné v rámci pátrání po věcech jsou téměř totožné s úkony prováděnými v rámci pátrání po osobách s tím, že je samozřejmě přihlédnuto k odlišnostem mezi osobou a věcí. U věci tak bude primární informací, jak již bylo výše uvedeno, její popis, výrobní značka a číslo, a její markanty, které umožní její individuální identifikaci a její odlišení od ostatních obdobných nebo vizuálně, někdy i funkčně stejných věcí.

Dalším způsobem, jak lze věci rozčlenit je na:

- a) odcizené,
- b) nalezené,
- c) hledané
- d) ztracené.

Ad 1) **Pátrání po motorových vozidlech a registračních značkách** je v určité míře jednodušší než pátrání po ostatních věcech. To proto, že u motorového vozidla je menší možnost jeho schování. Zároveň je policejní praxí ověřeno, že je takové vozidlo v mnoha případech nadále používáno v provozu na pozemních komunikacích a je tak větší pravděpodobnost jeho vypátrání. Jsou někteří pachatelé, kteří motorová vozidla kradou za účelem jejich následného vývozu a prodeje v zahraničí či prodeje pouze náhradních dílů. Pak je takové motorové vozidlo demontováno a následně jeho díly prodány, ať už mimo oficiální síť prodejců náhradních dílů (většinou náhradní díly opatřené výrobním číslem). To pak provádějí pachatelé nebo jiné osoby pomocí internetových serverů, které se zabývají prodejem použitého zboží, nebo i v rámci oficiální sítě prodejců náhradních dílů (náhradní díly bez výrobního čísla) nebo v rámci běžně dostupných autobazarů, autoservisů či pneuservisů.

Dalším aspektem, který usnadňuje vypátrání motorového vozidla či registrační značky je, v dnešní době poměrně hustá a častá, síť městského kamerového systému (dále jen MKS), v rámci kterého je osazen kamerami i nespočet křižovatek a silničních úseků. V reálném pátrání je hojně využíván systém LOOK, kterým PČR monitoruje pohyb vozidel a vyhodnocuje jejich shodu s informačním systémem PATRMV, kde jsou data o odcizených registračních značkách a vozidlech uložena.

Ad 2) **Pátrání po ostatních věcech**, např. po uměleckých dílech, mobilních telefonech, zbraních, špercích apod. Pátrání po těchto věcech je o poznání složitější, jelikož je možné tyto věci snadno schovat a nejsou zpravidla na veřejnosti. Dále tyto věci mnohdy nemají výrobní číslo, není tudíž možné je zcela bezpečně identifikovat bez detailního prozkoumání.

Ad f) Zjištění totožnosti účastníků

Jedná se o prvotní a zcela jistě i neodkladný úkon, který směřuje k tomu, aby byly na místě zjištěny a ztotožněny všechny osoby, které se zde v době příjezdu policistů nacházejí. Hlavním důvodem je to, že se mezi nimi mohou nacházet osoby podezřelé, pachatel, který sleduje činnost policistů nebo důležití svědci, a pokudby policisté tyto osoby neztotožnili, jen těžko a zdlouhavě by je pak následně dohledávali.

Tento úkon lze tedy podřadit pod jeden z primárních úkonů, které je potřeba provést co nejdříve po dostavení se na místo činu či oznamované události. Je to proto, že pro následné objasňování okolností vzniku a průběhu činu či události může přinést zásadní poznatky a důkazní materiál. V souvislosti s tím je vhodné zjištění totožnosti účastníků události zbytečně neodkládat.

Dále se ztotožněné osoby, je-li to třeba, během objasňování trestní věci a podle okolností se požádají, aby se z místa činu nevzdalovaly do příjezdu policejního orgánu odpovědného za ohledání. Je nezbytné je poučit o tom, že nemají mezi sebou hovořit, aby se vzájemně neovlivňovaly.

Pokud jsou dány důvody zajištění, některé zde přítomné osoby, či důvody zadržení osoby podezřelé, pak se takové osoby zajistí či zadrží.

Především u některých svědků trestné činnosti často dochází k určité neochotě oznámit Policii ČR, že se stali svědky konkrétního trestného činu nebo jiné kriminalisticky relevantní události. Panuje všeobecná obava, že budou muset sepisovat

s policisty množství různých dokumentů a protokolů a následně se budou muset účastnit soudních jednání. Dalším faktorem je také strach z pachatele trestné činnosti, respektive z možné odvety za poskytnutí svědectví.

Nelze ovšem přijmout tezi, že nejdůležitější je zjištění totožnosti svědků, všechny tři skupiny osob, tedy osoby:

- a) podezřelé,
- b) poškozené i
- c) svědky.

Všechny tři kategorie osob jsou důležité. V praxi se stávají také případy, kdy se osoba vydává za poškozeného a žádá odškodnění, ačkoliv nebyla na události nijak účastna, tedy šla pouze okolo či nebyla událostí nijak poškozena. Může jít o situace, při kterých bylo zraněno či jinak poškozeno velké množství osob, např. nehoda autobusu městské hromadné dopravy.

Oprávnění pro zjišťování totožnosti osob policistou je dáno v zákoně o Policii ČR v ustanovení § 63, kde se v odst. 1 uvádí, že *„Rozsah a způsob zjišťování osobních údajů musí být přiměřené účelu zjišťování totožnosti.“*. Pojem prokázání totožnosti je definován jako *„prokázání jména, popřípadě jmen, příjmení, data narození a v případě potřeby také adresy místa trvalého pobytu, adresy místa pobytu nebo adresy bydliště v zahraničí, rodného čísla a státní příslušnosti“*.²³

Právní systém ČR obsahuje výjimky, a proto policista nemůže po každém vyžadovat prokázání totožnosti. Taxativní výčet osob, od kterých může policista požadovat prokázání totožnosti, je uveden v § 63 odst. 2 zákona o Policii ČR a jedná se tedy o tyto osoby:

- a) podezřelé ze spáchání trestného činu nebo přestupku,
- b) zdržující se v prostoru, o kterém lze důvodně předpokládat, že se v něm zdržují cizinci bez povolení opravňujícího k pobytu na území České republiky,
- c) bezdůvodně se zdržující v bezprostřední blízkosti policií chráněného prostoru nebo v místě, z něhož lze tento prostor účinně ohrozit,
- d) od nichž je požadováno vysvětlení,
- e) odpovídající popisu hledané nebo pohřešované osoby,

²³ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, § 63 odst. 1 věta první. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4101.

- f) vstupující do policíí chráněného objektu nebo prostoru anebo do místa, kam je policistou zakázán vstup, nebo z tohoto objektu, prostoru anebo místa vycházející,
- g) které mají na místě veřejně přístupném zbraň a je důvodné podezření, že zbraně může být užito k násilí nebo pohrůžce násilím,
- h) zdržující se v blízkosti místa, kde došlo ke spáchání trestného činu nebo přestupku, k požáru anebo jiné mimořádné události,
- i) které mají být předvedeny na žádost příslušného orgánu podle jiného právního předpisu, např. k soudu apod.
- j) které jsou oznamovateli podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku,
- k) na žádost jiné osoby, která má na zjištění totožnosti právní zájem, jakož i osobu, která o prokázání totožnosti policistu žádá, a zjištěné osobní údaje předat osobě, která o prokázání totožnosti požádala, nebo
- l) při plnění jiného úkolu, je-li to nezbytné k ochraně bezpečnosti osob a majetku, veřejného pořádku nebo pro předcházení trestné činnosti.

Je třeba konstatovat, že v policejní praxi se policisté často setkávají s tím, že konkrétní osoby, které se na místě oznamované události nacházejí, nechtějí prokázat svoji totožnost (např. proto, že prostě s policií nechtějí spolupracovat) a policisty oznamují kontrolním orgánům nebo Generální inspekci bezpečnostních sborů ČR, jako neoprávněný zásah do svých práv.

Toto je v mnoha případech způsobeno tím, že policisté osobu, od níž je prokázání vyžadováno, nepoučí a nedokážou prováděný úkon řádně odůvodnit. Jinak řečeno, osoba, od níž jej totožnost vyžadována, má být policistou řádně poučena a mají jí být sděleny důvody jejího ztotožnění. Tyto důvody jsou uvedeny v zákoně o Policii ČR. Proto je velmi důležité, aby policisté znali tato všechna ustanovení zákona o Policii ČR a uměli je aplikovat na konkrétní případy.

Nelze akceptovat, že policisté při výkonu služby v mnoha případech uvádějí pouze jeden důvod prokázání totožnosti a to ustanovení § 63 odstavec 2 písmeno l) zákona o Policii ČR, tedy, že je zjištění totožnosti důležité „*při plnění jiného úkolu, je-li to nezbytné k ochraně bezpečnosti osob a majetku, veřejného pořádku nebo pro předcházení trestné činnosti*“²⁴.

²⁴ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, § 63 odstavec 2 písmeno l). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s.4101.

Jedná se totiž o ustanovení, které obsahuje obecný důvod k prokázání totožnosti, avšak existuje-li důvod speciální, např. jedná se o oznamovatele trestného činu, je nutné použít ustanovení zákona, které obsahuje tento speciální důvod.

V případě účastníků, poškozených a dalších svědků události lze bezesporu využít ustanovení § 63 odstavec 2 písmeno h) zákona o Policii, kde se uvádí, že policista může vyžadovat prokázání totožnosti po osobě zdržující se v blízkosti místa, kde došlo ke spáchání trestného činu nebo přestupku, k požáru anebo jiné mimořádné události.

Avšak ani zde uvedený důvod nelze aplikovat u všech účastníků, kteří se na místě nacházejí. Bude-li např. osoba pozorovat událost z okna svého domu, který se nachází na druhé straně ulice, nelze přijmout premisu, že se nachází v blízkosti místa události. V tomto případě pak, nejedná-li se o oznamovatele dané události, nelze nalézt speciální důvod k prokázání totožnosti, proto je nutné aplikovat ustanovení obecné, a to výše uvedený § 63 odstavec 2 písmeno l) zákona o Policii ČR.

Ad g) Předběžné zajištění místa činů a ochrana stop a věcí před poškozením či ztrátou

Tento neodkladný úkon v sobě zahrnuje celý soubor úkonů, postupů a opatření, které směřují k vyklizení daného prostoru od nepovolaných osob (které s činem nemají nic společného, tzv. „čumilové“), ale i osob, které jsou s činem spojené. A aby byly zachovány, nebyly zničeny nebo pozměněny vzniklé kriminalistické stopy, je třeba tyto osoby z konkrétního místa přesunout jinam.

Při tomto úkonu policisté také zabrání jejich přístupu do prostoru, kde bude prováděno ohledání nebo na místa, která by s činem mohla souviset. Na tomto místě pak přijímají opatření k zamezení poškození všech předmětů a stop, které se nacházejících na místě činu. Je třeba však připomenout, že policisté by svými opatřeními měli co nejméně narušit obvyklý provoz (např. zdravotnického nebo školského zařízení), či jiné nutné práce a činnosti (provoz ve stavebnictví, v chemické výrobě apod.). Proto omezení vstupu se soustřeďuje skutečně na místa, která úzce souvisejí s konkrétní událostí (jediná napadená kancelář, dílna apod.).

Pokud kriminalisticky relevantní událost zasáhne více obyvatel domu, usedlosti nebo ubytovny (výbuch nebo požár v obytném domu nebo jiném objektu), pak účelem je poskytnutí pomoci těmto osobám. To zahrnuje spolupráci mezi policií a zpravidla

místními úřady, které zajistí náhradní ubytování nebo vhodné místnosti, popř. občerstvení. Police pak ve spolupráci s nimi organizuje dopravu, určují se objízdné trasy apod. Místní úřady ve spolupráci s dalšími subjekty také zajišťují náhradní dodávku elektřiny, plynu nebo vody.

PŘEDBĚŽNÁ PROHLÍDKA MÍSTA ČINU je zpravidla prvním úkonem, který je na místě činu policistou proveden, aniž na místo vstoupí. Pomocí předběžné prohlídky místa činu se policista seznámí se situací na místě činu a získá o něm základní informace např. o způsobu vloupání, o rozsahu místa apod. Tyto informace mu poté slouží k tomu, aby rozhodl o tom, které z prvotních a neodkladných úkonů budou prováděny v jakém pořadí. Umožní mu také vytyčit místo ohledání, určit příchodovou a odchodovou trasu pachatele. Provedením předběžné prohlídky získá policista informace, na základě kterých si vyžádá přítomnost dalších specialistů, kteří se na místo dostaví, např. psovod, pyrotechnik atp. Dále díky ní získá policista přehled o výskytu viditelných kriminalistických stop, a tudíž může provést jeho efektivní uzávěru.

Součástí tohoto prvotního úkonu je **UZAVŘENÍ MÍSTA ČINU**. Význam tohoto úkonu je patrný především z kriminalisticko-technického hlediska, jelikož se jedná o soubor činností směřujících k zachování místa činu ve stavu, ve kterém bylo v době spáchání činu, resp. ve stavu, jaký byl době, kdy jej pachatel nebo pachatelé opustili. Jednou z prvních činností, kterou je potřeba provést, aby bylo zajištění místa činu účinné, je proto uzavření místa činu, před nepovolanými osobami.

Uzavření místa činu předchází vyklizení daného prostoru, kdy je potřeba z něj vykázat všechny osoby, které se zde nacházejí a nekonají záchranné a hasební práce, lékařské ošetření nebo pyrotechnické práce nebo se neúčastní ohledání křivky činu.

Dalším krokem je zakázat vstup na místo všem osobám, které nejsou součástí stálé výjezdové skupiny, a které nebudou provádět některé z prvotních a neodkladných úkonů. Uzavření místa se provádí zejména za pomoci vymezení pásu s nápisem „POLICIE ČR ZÁKAZ VSTUPU“.

Samozřejmě i tento úkon má oporu v zákoně, konkrétně v zákoně o Policii ČR, který dává policistům oprávnění k provedení tohoto úkonu v § 43, kde je uvedeno, že:

„(1) Vyžaduje-li to splnění konkrétního úkolu policie, je policista oprávněn přikázat každému, aby

a) po nezbytnou dobu nevstupoval na policistou určené místo (dále jen „určené místo“),

b) se po nezbytnou dobu nezdržoval na určeném místě, nebo

c) po nezbytnou dobu setrval na určeném místě, hrozí-li závažné ohrožení života nebo zdraví.

(2) K vyznačení nebo ohraničení určeného místa může být použito technických prostředků. Je-li jako technický prostředek použit pás s označením „Policie ČR“, jde o příkaz podle odstavce 1.“²⁵

Výše uvedené ustanovení dává de facto návod policistům, jak správně zajistit místa činu proti nežádoucímu pohybu osob na tomto místě. Při uzavření místa činu je totiž jednou z činností také vyčlenění prostoru, mimo místo činu, kam se budou soustřeďovat všechny osoby, které mají souvislost s uvedenou událostí, především se jedná o oznamovatele, svědky, účastníky události atd. Zde jsou tyto osoby do příjezdu stále výjezdové skupiny, která s těmito osobami provede potřebné úkony, např. podání vysvětlení, odběr křivinalistických stop.

V této souvislosti je třeba připomenout, že zasahující policisté, kteří provádějí uzavření místa činu, si k tomu mohou vyžádat součinnost dalších policejních nebo jiných orgánů či osob. Těmi lze rozumět příslušníky ozbrojených sil a ozbrojených sborů České republiky, jednotek požární ochrany a dokonce, je-li to „bezpečné“ a podle okolností i potřebné, také součinnost veřejnosti, tedy dobrovolníků, kteří jsou k tomu řádně policisty poučeni.

Během tohoto úkonu policisté provádí také ochranu viditelných stop nebo míst, kde by se mohly latentní stopy nacházet, a to z důvodu ochrany stop před znehodnocením, které by mohlo nastat v důsledku meteorologických vlivů. K tomu je třeba dodat, že to lze realizovat, pouze pokud jsou k tomu vybaveni, nebo pokud na místě mohou improvizovat.

V rámci tohoto úkonu je potřeba uvést, že za určitých okolností je možné na místo činu vstoupit, i když je uzavřeno. V praxi platí, že dle situace může na uzavřené místo činu vstoupit zdravotnická záchranná služba, Hasičský záchranný sbor České republiky, popř. Pyrotechnická služba Policie České republiky, je-li to nezbytné pro ochranu zdraví a života osob nebo k zabránění vzniku dalších škod.

V rámci uzavření místa činu (dále jen „uzávěra“) policisté vyhradí a zajistí prostor mimo uzavřené místo činu, kde se budou zdržovat všechny osoby, které jsou pro objasňování trestní věci na místě činu potřebné (svědci, poškození, ale i podezřelý).

²⁵ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, § 43. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4095.

Zde však platí zásada, že osoby by měli být umístěny odděleně nebo by měl být zajištěn dohled nad nimi, aby se vzájemně neovlivňovaly a tím se nezkrusovaly zejména paměťové stopy jednotlivých osob.

Pokud se na místo dostaví služební funkcionáři, zástupci sdělovacích prostředků, zástupci místní samosprávy apod., pak i jim se mimo uzávěru vyhradí vhodný prostor, který je oddělen od osob výše uvedených. Zde se také zdržují ostatní osoby, které se na ohledání přímo nepodílejí. Hrozí-li však nebezpečí výbuchu, výronu chemických sloučenin nebo jiného ohrožení osob, policisté jim vymezí další bezpečný prostor, kde se budou zdržovat, zpravidla v delší vzdálenosti od místa činu.

Závěrem je k tomuto prvotnímu úkonu nezbytné dodat, že platí pro policejní orgány zásady aktivity a rychlosti v jejich činnosti, kterou v tomto případě znamená, že uzávěra konkrétního místa trvá jen po dobu nezbytně nutnou pro ohledání a zajištění kriminalistických stop, nebo pro provedení policejních nebo trestně procesních úkonů.

Ad h) Splnění povinnosti hlásné služby

Hlásná služba je definována jako „*soubor postupů a opatření prováděných při předávání informací o událostech*“.²⁶ Hlásná služba je prováděna pomocí služebních radiostanic, jinak označovaných RDST, nebo cestou mobilních telefonů. Touto cestou jsou informace poskytovány operačnímu důstojníkovi od hlídek a opačně, a také mezi hlídkami navzájem.

Při hlásné službě, respektive rádiové komunikaci, je nutné dodržovat provozní kázeň, která spočívá v „*dodržování stanoveného způsobu komunikace, používání koncových zařízení systému PEGAS při provozu a důsledné plnění provozních pravidel podle uživatelských postupů ovládání koncového zařízení a vedení komunikace*“.²⁷

V rámci hlásné služby poskytuje policista operačnímu důstojníkovi stručné a přesné informace o události za účelem řízení ostatních sil a prostředků. V podaném hlášení poskytne policista zejména informace obsahující čas a místo události, tedy kdy k ní došlo nebo kdy byla spáchána, které útvary Policie ČR se nachází na místě, informace o případných následcích události a jejích příčinách, žádosti o vyslání specializovaných pracovníků nebo se tak vyžaduje součinnost s jinými bezpečnostními sbory, s HZS nebo ZZS.

²⁶Interní akt řízení Policie České republiky.

²⁷Interní akt řízení Policie České republiky.

Policista je mimo jiné povinen převzít ruční radiostanici při nástupu do služby, tedy není závislý pouze na radiostanicích umístěných ve vozidlech nebo na jiných základnách. Platí, že ji nesmí bez řádného důvodu vypínat, má sledovat probíhající radioprovoz, neprodleně reagovat na volání svého volacího znaku, využívat při rádiové komunikaci rychlé statusy, hlásit operačnímu důstojníkovi použití zvláštního výstražného zařízení, výjezd na místo služebního zákroku či úkonu, dostavení se na jím uvedené místo, sdělit informaci o průběhu a ukončení zákroku či úkonu a v neposlední řadě přerušování a ukončení výkonu služby.²⁸

²⁸Interní akt řízení Policie České republiky.

4 Technické prostředky využívané během prvotních úkonů prvosledovými hlídkami

Prvosledové hlídky využívají při své činnosti množství technických i ochranných prostředků, díky nimž mohou efektivně plnit úkoly, které na ně jsou delegovány, zejména ochrana života, zdraví a majetku osob a zásahy proti pachatelům trestné činnosti, zejména proti ozbrojeným či jinak nebezpečným.

Kvalita vybavení prvosledových hlídek je, zejména v rámci teritoriální působnosti organizačních článků Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy (dále jen „*KŘP hl. m. Prahy*“), na velmi dobré úrovni. Toto je dáno zejména tím, že se jedná o krajské ředitelství s největším rozpočtem v rámci České republiky, s největší koncentrací osob, resp. obyvatel a největší koncentrací sídel orgánů veřejné moci zastupitelských úřadů jiných států.

V souvislosti s těmito faktory je *KŘP hl. m. Prahy* poskytována ze strany hlavního města Prahy pomoc při zajištění i jiného technického vybavení policistů, a to buď instalací městského kamerového systému (MKS), který je následně převeden pod působnost PČR, nebo nákupem vybavení, zejména vozidel, či jiného „obecně dostupného“ materiálu.

V rámci *KŘP hl. m. Prahy* jsou úkoly prvosledových hlídek delegovány na vybrané organizační články *KŘP hl. m. Prahy*. Jedná se o

- a) **Speciální pořádkovou jednotku *KŘP hl. m. Prahy*** (dále jen „*SPJ*“)
- b) **Pohotovostní motorizovanou jednotku *KŘP hl. m. Prahy*** (dále jen „*PMJ*“),

Tyto organizační články mají územní působnost v rámci teritoria celého krajského ředitelství.

Obvodní ředitelství policie Praha I až IV (dále jen „*OŘP Praha I až IV*“) mají zřízena **Oddělení hlídkové služby** (dále jen „*OHS*“), na které jsou delegovány úkoly prvosledových hlídek v rámci teritoriální působnosti uvedených obvodních ředitelství. Z tohoto vyplývá, že úkoly prvosledových hlídek na území hlavního města Prahy vykonává celkem šest organizačních článků PČR.

Výzbroj a výstroj těchto organizačních článků a jejich prvosledových hlídek se skládá ze stejných součástí, jako výstroj systemizovaná pro všechny organizační články PČR.

Do této výstroje a výzbroje řadíme zejména:

- a) krátké, dlouhé palné zbraně a odpovídající střeliva s řízenou deformací,
- b) neletální zbraně,
- c) osobní balistické ochrany policistů,
- c) neletální, tedy nesmrtící prostředky pro zneschopnění osoby,
- d) automatizovaný externí defibrilátor,
- e) zastavovací pás,
- f) vybrané typy zbraní a dalšího vybavení např. osobními lékárníčkami apod.

4.1 Zbraně a střelivo používané prvosledovými hlídkami

Prvosledové hlídky PČR používají v rámci výkonu služby jak krátké, tak dlouhé palné zbraně. Používané střelivo je pak systemizováno s ohledem na potřeby případné střelby ve stísněných prostorech, na místech veřejně přístupných nebo v obydlí zástavbě. V rámci výkonu služby používají, je-li to nezbytné, palné smrtící zbraně, avšak je užíván také taser, což je prostředek dočasně zneschopňující osobu, proti níž je použit, má sice povahu střelné zbraně, avšak jde o nesmrtící zbraň. Lze tedy konstatovat, že prvosledové hlídky PČR užívají k eliminaci pachatele:

- a) **KRÁTKÉ ZBRANĚ,**
- b) **DLOUHÉ ZBRANĚ,**
- c) **TASER.**

Ad a) Krátké zbraně

V současné době je pro všechny policisty standardně systemizována samonabíjecí pistole CZ 75D Compact, od českého výrobce Česká zbrojovka a.s., Uherský Brod. Jedná se o pistoli ráže 9 mm Luger. Tato pistole je konstruována primárně pro použití Policií ČR a ostatních ozbrojených bezpečnostních sborů České republiky. Je opatřena mechanismem, který umožňuje bezpečné vypouštění bicího kohoutu do přední polohy po nabití pistole, tedy pro zasunutí náboje do nábojové komory. Tato zbraň umožňuje bezpečné nošení nabitě zbraně a zároveň zvyšuje bezpečnost proti náhodnému výstřelu.

Další krátkou zbraní, kterou Policie ČR využívá, je pistole německého výrobce Glock. Od tohoto výrobce je využíváno útvary PČR hned několik modelů samonabíjecích zbraní, jedná se zejména o:

- a) Glock 17,
- b) Glock 19,
- c) Glock 26.

Pistole Glock 17 je to krátká střelná zbraň, která není primárně určena ke skrytému nošení pod oděvem. Tato zbraň proto bývá nejčastěji ve výbavě jak policistů zásahových jednotek, tak prvosledových hlídek.

Glock 19 je konstruován jako tzv. „*compact*“. Tato samonabíjecí pistole je rozměrově menší než Glock 17 a je vhodná pro skryté nošení. Proto je využívána především policisty zařazenými u Služby kriminální policie a vyšetřování.

Glock 26 je tzv. „*super compact*“, což je označení pro pistole, které mají nejen zkrácenou hlavnovou část zbraně, ale také zásobníkovou šachtu a střenkovou část. Pro své malé rozměry je nejvíce využívána policistkami, zařazenými u prvosledových hlídek či v útvarech Služby kriminální policie a vyšetřování. Nevýhodou je malá kapacita zásobníku, což lze nahradit nošením dalšího zásobníku.

Stejně jako pistole CZ 75D Compact, jsou i pistole Glock, jak je výše uvedeno, samonabíjecími pistolemi s ráží 9 mm Luger. Avšak výhodou pistolí zn. Glock je především použití slitin plastu na jeho výrobu, je tedy lehčí a pro celodenní nošení vhodnější. Dalším markantním rozdílem je absence bicího kohoutu u pistolí Glock. Tím se stává manipulace s pistolí jednodušší, odpadá totiž nutnost vypouštění bicího kohoutu nabité pistole před uložením do pouzdra.

Ad b) Dlouhé zbraně

Dlouhé zbraně jsou využívány zejména při zásazích proti aktivnímu střelci či proti nebezpečným pachatelům, u kterých je předpoklad, že budou ozbrojeni střelnou zbraní. V současnosti jsou u prvosledových hlídek využívány dva typy dlouhých zbraní, obě tyto zbraně pocházejí od německého výrobce Heckler & Koch. Jedná se o samopal s typovým označením MP5 a o útočnou pušku G36. Ve výbavě některých organizačních článků PČR lze nalézt také např. brokovnice, avšak tyto nejsou využívány prvosledovými hlídkami, proto jim v této podkapitole nebude věnována pozornost.

Samopal MP5 je standardní dlouhou zbraní, užívanou jak zásahovými jednotkami, tak prvosledovými hlídkami. Jedná se o samopal pistolové ráže 9 mm

Lugerse sklopnou pažbou. Právě použitá ráže je velkou výhodou tohoto samopalu, jelikož je možné kombinovat střelivo z krátké a dlouhé zbraně.

Útočná puška G36 je oproti samopalu MP5 vybavena puškovými náboji ráže 5,56 x 45 mm NATO. Její nespornou výhodou oproti samopalu MP5 je větší dostřel a větší průraznost střel.

Obě tyto dlouhé zbraně lze doplňovat o různé komponenty, např. laserový zaměřovač, kolimátor, puškohled či svítilnu.

STŘELIVO. V současné době je nerozšířenějším druhem střelivem u PČR, a tím i u všech prvosledových hlídek, střelivo ráže 9mm LUGER (označováno také jako 9x19 či 9mm PARA). To, které je dodáváno PČR, je vybaveno střelou s tzv.: „*řízenou deformací*“. Toto střelivo je dodáváno českou firmou Sellier&Bellot. Z hlediska konstrukce střely se jedná se o poloplášťovou střelu s olověným jádrem a expanzní dutinou, díky které dochází při dopadu střely na cíl k tzv.: „*řízené deformaci*“ *střely*.

Deformace střely je řízena v závislosti na tvrdosti materiálu, na který dopadá. Při dopadu na tvrdý materiál se dutina střely uzavře a tím se zvýší její průnikové vlastnosti, naopak při dopadu na měkký materiál se dutina střely otevírá a dochází k rozšíření jejího průměru, následné ztrátě kinetické energie a tím snížení její průraznosti.

Vlastnosti této střely jsou pro výkon služby jednotlivých složek a organizačních článků PČR ideální. Např. při střelbě do pneumatiky vozu se střela rozevře, vytvoří v pneumatice větší otvor a tím je zajištěn nejen postupný únik vzduchu z pneumatiky, která se v důsledku velkého otvoru svou plasticitou znovu neuzavře, zároveň je snížena kinetická energie střely a tím je zabráněno odrazu střely od disku kola nebo od silnice nebo jiného objektu do bezprostředního okolí, čímž se snižuje možnost zásahu nezúčastněných osob.

Obdobně se tato střela chová při dopadu na lidské tělo. Pokud je zasažena měkká tkáň těla pachatele, dochází k rozevření střely, způsobení většího otvoru vstřelu. Ve většině případů zůstává střela v těle, tudíž nedochází k průstřelu těla a ohrožení nezúčastněných osob nacházejících se za pachatelem. Naopak při zasažení tvrdé části těla, např. kosti, dochází k průniku střely kostí, často i k jejímu zlomení a střela pokračuje do měkké tkáně, kde zpravidla zůstane. Tato konstrukce střely zajišťuje dostatečný „*zastavovací efekt*“, kterým se dosahuje toho, že pachatel trestnýčin nedokončí nebo se mu zabrání v útěku.

Ad c) Taser

Taser je v současné době velmi používaný neletální zastavovací prostředek v rámci celé Policie ČR. Je tomu tak proto, že má zpravidla nesmrtící efekt a snadné použití na veřejných místech bez nebezpečí ohrožení nezúčastněných osob. Nevýhodou taseru je nutnost být v relativně krátké vzdálenosti od osoby, proti které má být použit. Prvosledové hlídky užívají Taser X26.

Taser lze použít v policejní praxi dvěma způsoby:

- a) **z bezprostřední blízkosti**, tedy přiložením elektrod přímo na tělo osoby, proti níž je zakročováno, nebo
- b) **distančně**, tedy za použití vystřelovací hlavice, která je vybavena pevnými vodiči (drátky) na jejichž konci jsou umístěny elektrody s hroty. Tyto ostré hroty se zabodnou do osoby, proti které je taser použit, a to i přes oděv.

Taser je účinný do vzdálenosti cca sedmi metrů od cíle. Zároveň je vybaven svítilnou a laserovým zaměřováním. Součástí výbavy tohoto neletálního prostředku je také fiskální paměť, do které se ukládají veškerá data související s použitím taseru. Z této paměti je pak možné společně s informací o datu a čase dané operace určit, kdy a na jak dlouhou dobu byl taser odjištěn, použit nebo zajištěn. Data z fiskální paměti taseru nelze smazat ani pozměnit. Použití taseru v režimů tzv. „**jiskření**“, je nastaveno automaticky na délku pěti vteřin na jedno zmáčknutí spouště, avšak tuto dobu lze prodloužit držením spouště taseru. Během „**jiskření**“ taseru dochází k elektrickému výboji mezi elektrodami a tělem osoby, proti které je použit.

Pokud jsou elektrody vystřeleny z hlavice taseru, dochází k uvolnění několika stovek papírových identifikátorů malých rozměrů a tím i jejich následnému rozptýlení do prostoru. Tyto identifikátory jsou různobarevné, aby je bylo možné najít v defacto jakémkoliv terénu nebo prostředí. Identifikátory jsou opatřeny výrobním číslem hlavice, ze které byly uvolněny, lze tedy přesně identifikovat nejen místo, na kterém došlo k použití taseru vystřelením hlavice, ale také která konkrétní hlavice byla použita. Tím lze identifikovat konkrétního policistu, který danou hlavici pomocí taseru vystřelil. Je nutno podotknout, že každá hlavice je evidována a přidělována jednotlivým policistům oproti potvrzení o převzetí. Tím se snižuje možnost zneužití taseru.

Taser ovlivňuje pouze kosterní neboli příčné svalstvo lidského těla, nepůsobí tedy na svalstvo orgánů a na hladké svalstvo. Jeho použití je tedy velice bezpečné co do vysílaného elektrického výboje. Nutné je při jeho použití dbát zvýšené opatrnosti zejména v návaznosti na místo, kde k jeho použití dojde. Ovlivněním příčného svalstva

totiž u osoby, která byla zasažena elektrickým výbojem z taseru, dochází ke ztrátě pohyblivosti, pokud tato osoba stojí, tak dojde k jejímu nekontrolovanému pádu na zem. Je tedy nutné mít tento efekt taseru na paměti, zejména při použití na místě, kde je tvrdý či členitý povrch. V tomto případě, pokud je to možné, je třeba osobu během jejího pádu zachytit, a tím předejít jejímu sekundárnímu zranění.

4.2 Osobní balistická ochrana

Osobní balistická ochrana je velice důležitou součástí výzbroje a výstroje policistů, zejména při zákrocích proti ozbrojeným a nebezpečným pachatelům. Právě tyto, svým způsobem velmi specifické, pomůcky chrání zdraví a život zasahujících policistů. Používáním osobní balistické ochrany je zajišťována jednak ochrana policistů a zároveň zvyšována jejich akceschopnost. Při zásazích proti ozbrojeným pachatelům totiž platí, že dobře vybavený a vhodně chráněný policista plní úkoly Policie ČR vždy lépe než ten, který se musí bát o svůj život nebo zdraví. Policista je při takovém zásahu kvalitně vybaven, cítí se více v bezpečí a může se soustředit na kvalitní provedení zadaných postupů a úkolů.

V rámci osobní balistické ochrany jsou policisty prvosledových hlídek zařazených u KŘP hl. m. Prahy využívány především:

- a) **balistické přilby**
- b) **balistické vesty**
- c) **balistické štíty**

Balistické štíty mají k dispozici pouze u vybrané organizační články, v rámci prvosledových hlídek zejména SPJ a PMJ.

Ad a) Balistická přilba

Balistická přilba má ve výstroji prvosledových hlídek své nezastupitelné místo. Tento ochranný prostředek chrání nejdůležitější část lidského těla, tedy hlavu. V rámci zákroků proti ozbrojeným pachatelům trestné činnosti, při kterých hrozí nebezpečí, že pachatel použije proti zasahujícím policistům zbraň, není pro policisty jednoduchým úkolem, chránit si hlavu. Nesnadná ochrana hlavy je dána především tím, že policisté se při těchto zákrocích mnohdy nemohou schovat za pevnou překážku, jelikož by tím ztratili celkový přehled o situaci. Právě proto je tato ochrana realizována použitím balistické přilby.

Balistická přilba používaná prvosledovými hlídkami a Policií ČR musí splňovat určité technické parametry zajišťující dostatečnou ochranu zdraví a života policistů.

Jedná se zejména o tyto požadavky:

- a) patřičnou balistickou odolnost
- b) odolnost proti střepinám, a to po celém obvodu skořepiny balistické přilby,
- c) antišokovou vložku, která je součástí vnitřní výbavy přilby,
- d) nesmí omezovat policistu v pohybu,
- e) nesmí zásadním způsobem omezovat jeho vidění, především musí být v co největší míře zachováno periferní vidění,
- f) musí umožňovat zabudování dorozumivacího zařízení,
- g) musí umožnit pohodlné nošení zajištěné vhodným materiálem výstelky skořepiny přilby,
- h) lze ji rychle a spolehlivě nasadit,
- i) lze ji kvalitně upevnit podbradníkem, který je vybaven tzv. rychlopřezkou, a
- j) v neposlední řadě musí vnitřní materiál skořepiny přilby umožňovat dobrou cirkulaci vzduchu, čímž je doplňován nezbytný komfort policistů při nošení balistické přilby v horkém počasí a při zátěži.

Balistické přilby jsou v rámci organizačních článků Policie ČR používány výhradně v černé matné barvě, avšak mnohdy jsou doplněny návleky v maskovacím provedení či v bílé barvě. Přilby jsou dodávány ve dvou provedeních, a to s balistickým hledím, či bez něj.

Ad b) Balistická vesta

Balistická vesta je nedílnou součástí výstroje a výzbroje všech organizačních článků Policie ČR zařazených. Prvosledové hlídky všech krajských ředitelství PČR se bez této ochrany dnes již neobejdou.

Jedná se o osobní balistický ochranný prostředek, který zajišťuje ochranu tzv. „**vitální zóny**“ nositele, tedy zejména trupu, ve kterém jsou umístěny životně důležité orgány.

Balistická vesta má zpravidla několik vrstev. První vrstvou, resp. několika vrstvami, je **kevlarová textilie**, která zabraňuje průniku střel z krátkých zbraní a běžného střeliva do těla člověka, který ji má nasazenu. Vnitřek vest, tedy druhou vrstvu tvoří **protišoková vesta** snižující možnost zranění osoby. Pokud je to nutné, pak lze jako třetí vrstvu uvést pláty balistické ochrany, které lze do příslušného místa

vesty vložit nebo vyndat. Ty zvyšují účinnost vesty proti střelám z výkonnějších zbraní a střepinám.

V rámci Policie ČR jsou v současné době využívány dva druhy balistických vest, kterými jsou:

- a) **podkošilová** balistická vesta, která je uzpůsobena pro skryté nošení pod oděvem a která je svou konstrukcí a charakterem určena zejména pro nošení v rámci běžného výkonu služby,
- b) **těžká** speciální balistická vesta, která je určena pro nošení na oděvu a je vybavena balistickými pláty, respektive balistickými vložkami, pro větší a účinnější ochranu jejího nositele. Těžká speciální balistická vesta je pak určena k nošení v kombinaci s balistickou přilbou, případně i balistickým štítem, ale především v kombinaci s dlouhou zbraní.

Podkošilová balistická vesta je zhotovena z měkkého a ohebného materiálu, který umožňuje dobrou pohyblivost nositele v průběhu nošení, přitom nositeli zajišťuje dostatečnou ochranu proti střelám, proti střepinám a proti probodnutí a proříznutí. Jedná se o osobní balistickou ochranu, kterou by měl mít v ideálním případě k dispozici každý policista v rámci celé České republiky. Vzhledem k jejímu charakteru a účelu použití musí být vnitřní materiál vesty schopen odvádět teplo a vlhkost. U tohoto typu balistické vesty není možné vložit přídatné balistické pláty.

Těžká speciální balistická vesta je oproti té podkošilové uzpůsobena k nošení na oděvu, proto má zcela jinou konstrukci. Především se jedná o uzpůsobení samotného nosiče plátů balistické ochrany. Tento nosič musí být pro účely Policie ČR doplněn o suché zipy na přední a zadní části nosiče. Na tyto nosiče se připevňují nápisy „POLICIE“ a identifikačního čísla policisty, kterými je prokazována jeho příslušnost k Policii ČR. Dále je nosič plátů doplněn o systém uchycení materiálu či příslušenství. Touto balistickou vestou, respektive nosičem plátů, je suplována funkce taktické vesty. Těžká speciální balistická vesta uzpůsobena pro vkládání, vyjímání i pro výměnu balistických plátů.

Balistické pláty jsou vyrobeny zpravidla z tvrdého balistického materiálu, který zvyšuje odolnost vesty proti průniku výkonného střeliva vystřeleného např. z velkorážné pušky.

Součástí těžké speciální balistické vesty jsou, kromě předního a zadního dílu, také díly boční, chrániče ramen, krku a klínu, které zajišťují ochranu dalších částí tělapolicisty. Tyto důležité doplňky poskytují, oproti podkošilové vestě, celkově větší ochranu nejen vitálním zónám člověka. To proto, že přední a zadní pláty zaujímají téměř celou plochu hrudníku a zad, na ně navazují díly boční, čímž je docíleno ochrany těla i ze stran. Zároveň jsou tímto typem balistické vesty chráněny další části těla, přesněji krk, ramena, genitálie a dalších, např. pánve.

U obou druhů balistických vest je žádoucí, aby bylo možné je co nejrychleji obléci, ale také v případě nutnosti rychle svléci. Je nutné dodržet takové konstrukční řešení balistických vest, které umožňuje i dlouhodobé pohodlné nošení. Je tedy důležitá zejména hmotnost vesty a materiál, ze kterého je vyrobena, který by měl být nenasákavý zevnitř a s vodoodpudivou úpravou na povrchu. Měl by být dobře udržovatelný a čistitelný.

Tvar vesty nesmí policistu omezovat v pohybu paží, a to jak při předpažení, tak při upažení či vzpažení. Chráníč krku musí být uzpůsoben tak, aby nebránil nositeli vesty v pohybu hlavy ani při současném použití balistické přilby.

Barevné provedení je i u balistických vest je pouze černé. Dále je vhodné, aby byly balistické vesty vybaveny systémem upínáním, které umožňuje variabilitu upnutí vesty k tělu v závislosti na použitém oděvu.

Ad c) Balistický štít

Jedná se o osobní balistický ochranný prostředek, který je systemizován výzbrojí PČR, zejména ve výzbrojí zásahových jednotek jednotlivých krajských ředitelství PČR a Pyrotechnické služby PČR. V současné době je zařazován do výzbroje prvosledových hlídek, kterými jsou u KŘP hl. m. Prahy SPJ a PMJ.

Balistické štíty jsou využívány téměř výlučně při zákrocích proti pachatelům ozbrojeným střelnou zbraní či v situacích, kdy je dáno nebezpečí použití nástražného výbušného systému. Tento ochranný prostředek chrání uživatele před střelbou, výbušninami, třaskavinami a rychle letícími střepinami.

V rámci PČR je používán téměř výlučně balistický štít, který je vybaven dvěma osvětlovacími lampami a je dodáván ve velikosti 500 x 850 x 30 mm.

Součástí tohoto typu balistického štítu je polykarbonátový průhled o velikosti 100 x 380 mm, který je umístěn cca 10 až 20 cm od horního okraje štítu. Díky tomuto průhledu je zajištěno pozorování prostoru před uživatelem, přitom je zachováno

celkového krytí uživatele, především hlavy. Nedílnou součástí balistického štítu je také obouruční madlo, které umožňuje dlouhodobé nošení štítu bez větší únavy rukou.

Balistický štít poskytuje ochranu nejen jeho „nositeli“, ale také osobám, které se nacházejí za ním. Je tedy používán nejen jako osobní ochranný prostředek, ale také jako skupinový ochranný prostředek v případech, kdy jsou policisté v rámci taktického postupu úzkým prostorem (např. chodba domu, nemocnice apod.) zařazeni v tzv. „vláčku“, tedy v řadě za sebou a nemohou se navzájem účinně krýt.

4.3 Další technické prostředky prvosledových hlídek

Prvosledovými hlídkami jsou v rámci výkonu prvotních úkonů na místě činu využívány dva důležité technické prostředky:

- a) **zastavovací pás**, který umožňuje zabránit útěku pachatele motorovým vozidlem,
- b) **automatizovaný externí defibrilátor**, který se využívá k oživovacím pokusům u osob, které mají zástavu srdce.

Ad a) ZASTAVOVACÍ PÁSY

Zastavovací pásy, jakéhokoli typu, jsou jednak technickým prostředkem a zároveň i donucovacím prostředkem, který je uveden v § 52 písm. f) zákona o Policii ČR a jsou užívány v souladu s § 55 téhož zákona, kde jsou uvedeny důvody k použití zastavovacích pásů.

Jedná se o prostředek k násilnému zastavení vozidla, jehož řidič přes výzvu k zastavení vozidlo nezastaví. Stejně jako u všech donucovacích prostředků je i při použití zastavovacích pásů nutné dbát zvýšené opatrnosti a v souladu se zásadou přiměřenosti neohrozit život a zdraví nezúčastněných osob, stejně jako ohrozit život a zdraví osoby, proti níž zákrok směřuje, pouze v nezbytné míře.²⁹

V současné době jsou Policií ČR užívány zastavovací pásy „**Policeroadblock**“. Tyto pásy mají rozměry 30 x 2 cm, výška hrotů je 4 cm a délka plně rozvinutého zastavovacího pásu je cca 5 metrů. Skládají se z dutých hrotů umístěných v plastovém

²⁹ VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 223 - 224

pásu, jež se skládá z jednotlivých polí uspořádaných do kříže, které jsou spojeny pohyblivými nýty.

Před použitím je pás složen „jako harmonika“, což umožňuje „křížová“ konstrukce jednotlivých polí. Při vhození na podklad, silnici, cestu nebo podlahu se pás roztáhne a vytvoří překážku pronásledovanému vozidlu. Poté, co se pás roztáhne, objeví se deset polí s jedenácti hroty. Hroty jsou v polích zajištěny pomocí pryžového kroužku, který zabraňuje jejich samovolnému vypadnutí z daného uložení a zároveň je udržuje v kolmé pozici k podkladu. Na špici každého hrotu je pak umístěna krytka, která chrání obsluhující policisty před zraněním, ale pokud na pás najede pneumatika, umožňuje průnik hrotu do pneumatiky. Při přejetí zastavovacího pásu dojde k zabodnutí hrotů do pneumatiky vozidla a jejich následnému vytržení ze zastavovacího pásu a tím její destrukci.

Vzhledem k tomu, že jsou hroty duté, je z pneumatiky vozidla postupně odváděno plnicí médium a tím dochází ke ztrátě tlaku v pneumatice, až do jejího úplného vypuštění. Plnicí médium není z pneumatiky vozidla zpravidla vypuštěno najednou, pokud nedojde k celkové destrukci pneumatiky. Tak je zajištěna dostatečná kontrola nad vozidlem ze strany řidiče, který s vozidlem po přejetí zastavovacího pásu může bezpečně zastavit. Tím je sníženo riziko nehody zastavovaného vozidla.

Ad b) AUTOMATIZOVANÝ EXTERNÍ DEFIBRILÁTOR

Jde o dnes již velmi rozšířený prostředek k poskytování první zdravotnické pomoci určený zejména osobám bez zdravotnického vzdělání. V České republice, stejně jako v mnoha vyspělých zemích, dochází k umístování automatického externíhodefibrilátoru (dále jen „AED“) na místa veřejně přístupná. Takový přístroj se nyní nejčastěji umísťuje do budov velkých nákupních center, na úřady veřejné správy, nebo do prostředků městské hromadné dopravy apod.

AED jsou vybaveny také prvosledové hlídky PČR. Těm AED slouží především jako pomoc při prvotních úkonech na místě činu či jiné kriminalisticky relevantní události, kde se nacházejí osoby se zástavou srdce. Je tomu tak proto, že policisté zařazení v prvosledových hlídkách jsou mnohdy na místě události jako první. Dokonce v mnoha případech mnohem dříve než Zdravotnická záchranná služba (dále jen „ZZS“), a to zejména u dopravních nehod, u případů v málo přístupném terénu nebo v případech, kdy je dojezd ZZS značně omezen nebo nemožný (kalamitní stavy).

To je dáno především faktem, že policisté dohlíží v rámci služby na veřejný pořádek tím, že jsou „venku“, tedy v ulicích daného teritoria a mohou se shodou okolností nacházet v blízkosti osoby, která potřebuje jejich pomoc nebo mohou být na místě rychleji než ZZS. To plyne z toho, že pracovníci ZZS jsou na svých základnách a vyjíždějí až ve chvíli, kdy je jim nahlášena událost vyžadující jejich přítomnost. Z tohoto jasně vyplývá, že policisté mohou reagovat na nutnost poskytování první pomoci rychleji, a ještě před příjezdem ZZS, a právě k tomu jim slouží také AED.

Použití AED je relativně jednoduché a zvládne jej i člověk, který nemá žádné či zcela minimální znalosti o poskytování první zdravotnické pomoci a o funkcích samotného defibrilátoru. Je to dáno konstrukcí AED. Po jeho zapnutí, *„dochází k automatické EKG analýze a hlasové pokyny navádějí záchránce, jak správně poskytovat pomoc“*³⁰. Doslova mu řekne, jak připravit osobu, u které má k použití AED dojít, jak se chovat v různých situacích, které mohou během použití AED nastat, zejména, kdy je možné AED přiložit a provést elektrický výboj, který by měl obnovit srdeční činnost. Pokud však sám přístroj vyhodnotí, že jej nelze použít, nezbyvá než provádět osvědčené mechanické oživovací pokusy, především nepřímou masáž srdce.

³⁰KELNAROVÁ, Jarmila. *První pomoc II: pro studenty zdravotnických oborů*. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2013, s. 15.

5 Kazuistika

V této kapitole budou prezentovány konkrétní reálné příklady, na kterých budou představeny způsoby realizace prvotních úkonů na místě činu tak, jak byly skutečně provedeny, včetně odůvodnění vybraného postupu. Tyto případy budou zpracovány na základě zkušeností konkrétního policisty, které získal při výkonu služby, jakožto člen jedné z prvosledových hlídek KŘP hl. m. Prahy.

Vzhledem k charakteru těchto případů budou změněny identifikační údaje osob i míst, kde se udály. Případná shoda s jinými osobami je dílem náhody. Rovněž budou změněny či zcela vynechány informace, které by byly schopné ohrozit či porušit povinnost mlčenlivosti, kterou je policista vázán zákonem o Policii ČR.

V této kapitole tedy budou prezentovány prvotní úkony u případů, které byly následně kvalifikovány jako:

- a) sebevražda,
- b) loupež,
- c) nález zařízení a prekurzorů určených k výrobě drog,
- d) ublížení na zdraví s následkem smrti.

5.1 SEBEVRAŽDA

Tříčlenná prvosledová hlídka policistů KŘP hl. m. Prahy byla vyslána operačním důstojníkem Integrovaného operačního střediska KŘP hl. m. Prahy (dále jen „OD IOS“) k prověření oznámení muže, který se nemohl dozvonit na svého souseda, z jehož bytu je cítit silný nepříjemný zápach.

Po příjezdu na místo se hlídka spojila s oznamovatelem J.F., který policistům ukázal, kde se nachází byt souseda K.V. Jednalo se o byt ve 2. poschodí domu, a J. F. uvedl, že svého souseda už přes týden neviděl a z jeho bytu je cítit nepříjemný zápach, což sami také na chodbě domu zaregistrovali.

Poté, co si jeden z policistů přičichl k zárubni dveří od bytu, ucítil typický „mrtvolný“ zápach. Vzhledem k tomu, že na opakované klepání ani zvonění nikdo nereagoval, rozhodl velitel hlídky o násilném vstupu do bytu. Jednalo se o násilný vstup do bytu podle zák. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a policisté využili oprávnění podle §40 odst. 2 písm. a) neboť měli podezření, že se zde nachází zemřelý.

Podal tedy hláskou službou informace o místě a požadavku na OD IOS, jehož člen následně vyrozuměl HZS hl. m. Prahy. Zámečník HZS hl. m. Prahy, po příchodu na místo, byt otevřel za pomoci planžety. Celému otevření byl přítomen oznamovatel J. F., který byl zároveň předsedou společenství vlastníků domua byl hlídkou přibrán jako nezúčastněná osoba.

Po vstupu do bytu našla hlídka v obývacím pokoji muže, který byl pomocí škrtící smyčky z elektrického kabelu přivázán za krk k háku od lustru. Pod mužem se nacházela dřevěná jídelní židle, která ležela na boku na podlaze obývacího pokoje. Na mužově obličeji a rukou byly zřetelné černo fialové „posmrtné“ skvrny. Vzhledem k tomu, že dveře od bytu nebyly zamčeny a na první pohled hlídka neviděla nikde klíče od bytu, rozhodl velitel hlídky o tom, že byt opustí a zajistí celý prostor bytu z chodby domu, tedy provedl zajištění místa činu.

Před opuštěním bytu provedla hlídka zběžnoukontrolu bytuse zaměřením na kontrolu elektrických a plynových spotřebičů a zda v bytě neteče někde voda. Účelem tohoto postupu bylo, aby zabránila případným dalším škodlivým následkům, např. výbuchu plynu nebo vzniku požáru. Takové nebezpečí policisté nezjistili. Hlídka dále provedla orientační prohlídku bytu se zaměřenímna zjištění přítomnosti další osoby v bytě. Účelem tohoto postupu bylo zjistit, zde není třeba jiné osobě v bytě poskytnout první zdravotnickou pomoc, zjistit totožnost případných osob a vyklidit místo činupro realizaci dalších úkonů.

Po provedení prohlídkynebyly nalezeny žádné spuštěné spotřebiče či osoby. Proto velitel hlídky podal hláskou službou informace ke zjištěnému stavu na místě nálezumrtvoly a vyžádal si vyslání stálé výjezdové skupiny (dále je SVS)k provedení ohledání a dokumentaci místa činu. Zároveň žádal výjezd koronera k předběžnému ohledání těla prostřednictvím OD IOS.

Během střežení bytu určil velitel hlídky dva členyhlídky ke střežení bytu. Sám odešel za oznamovatelem, aby od něj zjistil informace k osobě zemřelého, zejména k jeho totožnosti a příbuzným, a také ke skutečnostem, které s případem mohly souviset. Šetření provedl také u dalších sousedů zemřelého K.V.

Tímto šetřením na místě bylo zjištěno, že zemřelým je skutečně K.V., že měl dlouhodobé problémy s alkoholem, kvůli kterým se s ním rozvedla manželka a odstěhovala se z uvedeného bytu. Dále bylo zjištěno, že měl muž finanční problémy, že společenství vlastníků bylo kontaktováno exekutoremza účelem exekuce bytu

zemřelého. Veškeré informace tedy nasvědčovaly tomu, že si muž vzal život sám, bez zavinění třetí osoby.

Následně se na místo dostavila SVS. Kriminalistický technik provedl zadokumentování místa činu, provedl ohledání místa a po příjezdu koronera, zadokumentoval způsob a výsledky předběžného ohledání těla zemřelého K.V.

Koroner v rámci *předběžného ohledání těla*, potvrdil, že lze vyloučit cizí zavinění, že se jedná o sebevraždu, což následně potvrdila i nařízená soudní pitva.

Během této situace nebyly využity žádné speciální technické prostředky, jelikož to nebylo ke zvládnutí konkrétní situace nutné. Policisté v rámci prvotních a neodkladných úkonů využili spojovací techniky pro předávání informací z místa činu, tedy k provedení hlásné služby, a použili také jednorázové latexové rukavice.

V tomto případě velitel hlídky rozhodl o provedení následujících prvotních úkolů, které realizovala prvosledová hlídka a kterými byly:

- a) **Zabránění dalším škodlivým následkům**, a to tím, že bylo provedeno násilné otevření bytu, zjištěno, zda neuniká plyn, voda nebo není zapnut nějaký elektrický spotřebič, od kterého by mohl vzniknout požár.
- b) **Předběžná prohlídka místa činu a zjištění situace na něm**. Tento úkon byl proveden tím, že policisté prověřili byt, našli zemřelého a nezjistili žádnou další osobu, které by mohli poskytnout první pomoc nebo ji mohli spojit se zjištěnou událostí. Také provedli předběžnou prohlídku bytu a prováděli jeho střežení, aby do něj nevstupovaly nepovolané osoby.
- c) **Zjištění totožnosti účastníků události**. V rámci tohoto úkonu sused, který byl přizván jako nezúčastněná osoba, na místě ztotožnil zemřelého a dále bylo provedeno ztotožnění susedů, od kterých policisté vyžadovali informace k zemřelému a skutečnostem, které by s věcí mohly souviset.
- d) **Podání hlásné služby**. Tento prvotní úkon byl splněn tím, že byly operačnímu důstojníkovi poskytnuty veškeré relevantní informace o situaci na místě.

5.2 LOUPEŽ

Tříčlenná prvosledová hlídka KŘP hl. m. Prahy byla dne 1.2.2019 ve 21.35 hod. vyslána OD IOS k prověření oznámení ženy, ze kterého vyplynulo, že jí neznámý muž asi ve 21:30 hod. na Praze 1 v ul. Růžové před domem čp. 8, vytrhl z ruky kabelku, ve které měla osobní doklady, 25.000,- Kč v hotovosti, platební kartu, svůj mobilní telefon, klíče od bytu i od zaměstnání a klíče od služebního motorového vozidla. Pachatel z místa činu i s kabelkou utekl. Na místě se dostavila ve 21:50 hod. prvosledová hlídka, které ženu kontaktovala. Bezprostředně za nimi se na místo dostavila také hlídka Místního oddělení policie (dále jen „MOP“).

Policisté se nejprve ubezpečili, že žena není nijak vážně zraněna a ihned poté se jí dotazovali na průběh události a zejména pak kudy a kam pachatel utíkal a snažili se zjistit informace k popisu pachatele a jeho oblečení.

Žena H.M. hlídkám poskytla popis muže, který jí měl vytrhnout z ruky kabelku, přičemž jí měl, jak sama uvedla, vyhrožovat nožem. Vzhledem k tomu, že žena při přetahování s mužem o svoji kabelku upadla a měla krvácivé zranění na čele, zůstala s ní na místě hlídka MOP, poskytla jí první pomoc a zajistila lékařské ošetření se cestou Zdravotnické záchranné služby (dále jen ZZS).

Prvosledová hlídka předala informace o popisu možného pachatele na pracoviště OD IOS a vydala se pátrat do okolí místa činu. Vzhledem k tomu, že ze získaných informací vyplynulo, že se jedná o ozbrojeného muže, rozhodl velitel hlídky o vyzbrojení jednoho z policistů prvosledové hlídky dlouhou zbraní, konkrétně samopalem Heckler&Koch MP5. Vzhledem k tomu, že bylo od oznamovatelky zjištěno, že pachatel měl utíkat směrem k nedalekému parku. V kabelce měla, dle svých slov, peněženku s doklady, platební kartou, finanční hotovost, mobil a další věci. Velitel hlídky poučil další policisty, aby při pátrání v parku toto vzali na vědomí a pokusili se věci najít.

Prvosledová hlídka prošla přilehlý park, kde v jednom z odpadkových košů jeden z policistů hlídky našel kabelku odpovídající popisu oznamovatelky, která obsahovala prázdnou peněženku, ale ostatní věci z ní byly odcizeny. Velitel hlídky rozhodl, že jeden z členů zůstane u odpadkového koše a vyčká příjezdu stálé výjezdové skupiny a zbytek hlídky bude pokračovat v pátrání po možném pachateli. Tuto informaci předal velitel hlídky OD IOS a pokračoval společně s druhým členem v pátrání po možném pachateli.

Dle místní znalosti se hlídka rozhodla prohlédnout hernu v ulici Krátké č. p. 25, která se nachází na opačné straně parku, než kde se stala nahlášená událost. Policisté měli informaci o tom, že oznamovatelka měla v kabelce větší množství peněz. Zároveň jim bylo známo, že se v uvedené herně zdržují zájmové osoby, většinou pravidelní uživatelé drog, kteří mají trestní minulost, vytipovali si, že by se zde mohl pachatel zdržovat.

Po vstupu do herny si hlídka všimla muže, který seděl u jednoho z herních automatů a odpovídal popisu možného pachatele. Proto se rozhodli jej oslovit. Jakmile muž policisty viděl, snažil se utéct na toalety. Byl „jménem zákona“ vyzván, aby setrval na místě. To neučinil a v útěku pokračoval. Vzhledem k nebezpečí prodlení byl ihned za pomoci donucovacích prostředků, hmatů a chvatů, sveden hlídkou na zem. Vzhledem k tomu, že muž poté kladl aktivní odpor, během kterého udeřil velitele hlídky uzavřenou pěstí do obličeje, byla mu přiložena služební pouta. Pak by poučen o tom, že je zadržen dle § 76 odst. 1 z. č. 141/1961 Sb., trestní řád, pro podezření ze spáchání trestného činu a trestného činu loupeže a násilí proti úřední osobě. Nůž, kterým muž pravděpodobně ohrožoval oznamovatelku, byl hlídkou nalezen v batohu zadrženého.

Během prohlídky osoby dle zákona o Policii ČR byla u muže kromě zavíracího nože nalezena také větší finanční hotovost (22.000,-Kč) a platební karta, poškozené. Ostatní věci nalezeny nebyly, muž odmítl sdělit, kam je dal. O celé události byl informován OD IOS.

Během tohoto zákroku byly použity běžné technické prostředky, kterými jsou policisté vybaveni, tedy spojovací technikou, auto-lékárničkou, služebními pouty, a také svítilnami. Během pátrání po horké stopě jeden z policistů se do-vyzbrojil samopalem Heckler & Koch MP5. Prvotní úkony byly v tomto případě zvoleny v závislosti na jejich „důležitosti“ a jednalo se o:

- a) **poskytnutí první pomoci** poškozené, která byla pachatelovým jednáním zraněna, kterou realizovali policisté MOP, kteří s ní zůstali do příjezdu ZZS,
- b) **pátrání po horké stopě** na základě popisu pachatele. Tento prvotní úkon byl realizován prvosledovou hlídkou na základě informací od oznamovatelky a na základě místní znalosti policistů,
- c) **hlásná služba**, byla uskutečněna tím, že velitel hlídky předával průběžně operačnímu důstojníkovi veškeré relevantní informace týkající se pachatele či jeho chování,

- d) **uzavření místa činu ochrany kriminalistických stop**, které se mohly nacházet na odhozené kabelce.
- e) **pokračování v pátrání po horké stopě** za využití místní znalosti prostředí a následně zadržení pachatele.
- f) **Zjištění totožnosti účastníků.** V rámci tohoto úkonu byla nejprve zjištěna totožnost ženy, který oznámení učinila a následně byla zjištěna i totožnost muže, který byl podezřelý ze spáchání trestného činu loupeže a násilí proti úřední osobě..

5.3 NÁLEZ ZAŘÍZENÍ A PREKURZORŮ URČENÝCH K VÝROBĚ DROG

Dvoučlenná prvosledová hlídka K5 hl. m. Prahy se rozhodla dne 28.10.2019, ve 22.15 hod. zastavit, v ul. Vršovické v prostoru zastávky MHD, vozidlo Audi A8, RZ: 5A8 4598, bílé barvy, jehož řidič se otáčel na křižovatce s řízeným provozem a zároveň nemělza jízdy zapnuté předepsané osvětlení. Vzhledem k tomu, že byl podezřelý ze spáchání přestupků v dopravě, hlídka policistů dala řidiči vozidla výzvu k zastavení pomocí zapnutého zvláštního výstražného zařízení modré barvy za současného užití nápisu STOP. Místo toho, aby řidič výzvy uposlechl a zastavil, začal s vozidlem prudce zrychlovat. Hlídka o uvedené skutečnosti ihned radiostanicí informovala OD IOS a požádala o vyslání dalších prvosledových hlídek k zastavení ujíždějícího vozidla. Během pronásledování vozidla průběžně OD IOS informovala o směru a rychlosti jízdy vozidla.

Po několika minutovém pronásledování vjel řidič do pěší zóny na ulici Moskevské, na jejímž konci byly umístěny betonové zátarasy, které znemožňují průjezd oblastí. Řidič vozidlo prudce zastavil, otevřel dveře řidiče a z vozidla vyběhl směrem do ul. Moskevské. Prvosledová hlídka zastavila svoje služební motorové vozidlo za ním, a dva policisté se ihned vydali pronásledovat prchajícího řidiče odstaveného vozidla. Mezitím na místo byla vyslána další hlídka policistů, kteří rovněž řidiče začali pronásledovat, ale z jiného směru.

Policisté z druhé hlídky muže dostihli po sto metrech. Řidič na výzvy nereagoval. Přitom řidiče několikrát vyzývali „JMÉNEM ZÁKONA“, aby upustil od dalšího útěku, ale na to nereagoval.

Proto ihned, jakmile policisté řidiče dostihli, omezili ho na osobní svobodě, o čemž jej poučili a použili donucovací prostředky hmaty a chvaty sebeobrany a také služební pouta.

Řidič byl neprodleně pěšky policisty eskortován zpět k vozidlu a zde byl požádán o předložení dokladů, které by prokázaly jeho totožnost. Muž uvedl, že jsou ve vozidle v bundě na sedačce spolujezdce. Tam také policisté skutečně doklady našli a zjistili, že se jedná o R.K. Vzhledem k předešlé události policisté provedli lustraci v policejních evidencích, kde bylo zjištěno, že se skutečně jedná o pana R.K..

Během eskorty také policisté pojali podezření, že tento řidič konzumoval alkohol. Proto u něj byla také provedena dechová zkouška za účelem zjištění přítomnosti alkoholu v dechu, s negativním výsledkem. Dále se řidič podrobil testu na přítomnost omamných a psychotropních látek (dále jen „OPL“) ve slinách, který byl pozitivní na amfetaminy. Vzhledem k tomuto zjištění, byl řidič na místě zajištěn dle zákona o Policii ČR pro podezření ze spáchání několika přestupků.

Během provádění prohlídky osoby u něj byla nalezena větší finanční hotovost, v řádu desítek tisíc korun českých a několik set euro. Rovněž u něj bylo nalezeno větší množství mikrotenových sáčků s nezjištěnou krystalickou látkou bílé barvy.

Policisté pak pokračovali v lustraci a zjistili, že tomuto řidiči byl před devíti měsíci vysloven trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel trvající ještě patnáct měsíců, přičemž tento trest mu byl udělen městským úřadem Praha 15 za spáchání přestupku řízení pod vlivem OPL.

Vzhledem ke zjištěným informacím bylo hlídkou přistoupeno k prohlídce vozidla dle zákona o Policii ČR, jelikož bylo dáno důvodné podezření, že se v něm nacházejí věci pocházející z trestné činnosti nebo k ní sloužící. Policisté v zavazadlovém prostoru vozidla našli několik desítek balení léku „MODAFEN“, několik kusů lahví neznámou tekutinou a větší množství skleněných kádinek a trubiček.

Velitel hlídky o uvedené situaci podal informace OD IOS a na místo si vyžádal jak stálou výjezdovou skupinu, tak dosahového pracovníka SKPV za problematiku drog. Dále rozhodl o střežení vozidla a převozu pachatele do nemocnice na Bulovce, kde se měl podrobit lékařskému vyšetření spojenému s odběrem biologického materiálu ke zjištění míry jeho ovlivnění OPL a ke zjištění, zda bude schopen účasti na policejních úkonech, případně umístění v policejní cele.

V tomto případě policisté využili z běžných technických prostředků radiostanice, služební pouta, služební motorová vozidla a jako speciální prostředek pro

detekci OPL ve slinách sadu DrugWipe 5+, kterou byla detekována přítomnost OPL ve slinách řidiče.

Během tohoto případu policisté provedli následující prvotní úkony:

- a) **Bezprostřední pronásledování pachatele**, které bylo realizováno za pomoci dalších hlídek.
- b) **Hlásná služba**, kterou byly neprodleně předávány informace o pohybu vozidla i řidiče OD IOS a dalším hlídkám, které se pronásledování účastnily. To umožnilo koordinaci hlídek při pronásledování vozidla i při vlastním zadržení řidiče.
- c) **Zabránění dokonání v trestné činnosti** také v jejím pokračování. K tomu mohlo dojít na základě účinného pronásledování řidiče a následnými úkony podle zákona o policii, kdy byla realizována prohlídka osoby i vozidla, na jejichž základě bylo provedeno odhalení látek využívaných k nelegální výrobě OPL a které byly odhaleny při prohlídce pronásledovaného vozidla v jeho zavazadlovém prostoru.
- d) **Zjištění totožnosti pachatele**.
- e) **Uzavření místa činu** a střežení vozidla a ochrana kriminalistických stop do příjezdu stálé výjezdové skupiny a dosahového pracovníka SKPV.
- f) **Dokumentace** přestupků v dopravě a pronásledování vozidla kamerami služebních mototrovných vozidel.

5.4 UBLÍŽENÍ NA ZDRAVÍ S NÁSLEDKEM SMRTI

Policisté dvoučlenné prvosledové hlídky byli vysláni OD IOS k prověření oznámení o rvačce dvou osob na Praze 3, v ul. Korunní před dome č. 91. Na místo, neprodleně vyjela hlídka Libela 215 a také dvoučlenná hlídka MOP Vinohrady.

Dvoučlenná hlídka MOP Vinohrady se na místo dostavila jako první. Viděla, jak jeden muž stojí nad druhým, který leží na zemi. Muž ležící na zemi měl v pravém stehně zabodnutý nůž. Druhý z mužů, okamžitě po spatření hlídky MOP, začal utíkat z místa činu. Hlídka MOP se rozhodla běžet za ním. Během pronásledování několikrát vyzvali muže, aby přestal utíkat a to slovy: „Stůj! Jménem zákona stůn, přestaň utíkat!“. Muž však výzev nedbal, naopak běh ještě zrychlil. Přesto jej oba pronásledující policisté po asi pěti stech metrech dostihli a za použití hmatů a chvatů, úderů, teleskopického obušku a služebních pout zadrželi dle § 76 odst. 1 trestního

řádu. Zadržovaný hlídce tvrdil, že se s kamarádem popral o cigarety a během této rvačky jej omylem bodl do nohy.

Prvosledová hlídka po příjezdu na místo, cca tři minuty po hlídce MOP, začala poskytovat první pomoc muži ležícímu na zemi. Policisté mu zaškrtli pravou dolní končetinu nad ránou, s nožem nemanipulovali. Provedli kontrolou dechu a tepu postiženého muže. Během ní zjistili, že muž nemá hmatelný tep a nedýchá. Proto jeden z policistů doběhl do vozidla pro zařízení pro nepřímou masáž srdce. Jakmile toto zařízení označované jako AED muži přiložili na hrud' a použili jej k nepřímé masáži srdce, kterou prováděli až do příjezdu přivolané ZZS. Muž byl odvezen do nemocnice ve stavu ohrožení života. Přes všechnu pomoc zdravotníků muž následně zemřel.

Prvosledová hlídka po odjezdu vozidla ZZS uzavřela a zajistila místo činu. Velitel vozidla požádal o výjezd SVS a průběžně o celé věci informoval za využití radiostanice OD IOS, který následná opatření koordinoval.

Prvosledová hlídka využila zvláštní technický prostředek AED, za účelem poskytnutí první pomoci zraněnému, přesněji učený k oživovacím pokusům. Prvotní úkony prvosledové hlídky byly zvoleny v následujícím pořadí:

- a) **Poskytnutí první pomoci**, vzhledem k viditelnému zranění muže upřednostnila prvosledová hlídka poskytnutí první pomoci před pronásledováním pachatele; pronásledování zajistila souběžně s poskytováním pomoci, hlídka MOP Vinohrady. V rámci první pomoci byla na místo přivolána RZS a použit AED.
- b) **Hlásná služba** byla uskutečněna bezprostředně po předání zraněného ZZS za účelem vyslání SVS k ohledání místa činu.
- c) **Uzavření místa činu**, střežení místa a ochrana kriminalistických stop do příjezdu SVS.

Hlídka MOP využila teleskopický obušek a služební pouta, jako technické prostředky k úspěšnému provedení zákroku proti pachateli. **Avšak tato hlídka zvolila jako první z prvotních úkonů pronásledování pachatele, což je zcela v rozporu se zásadou ochrany života a zdraví, jelikož zraněný muž na následky svého zranění následně zemřel.** Šetřením bylo zjištěno, že tito policisté podcenili zranění poškozeného a právě ty tři minuty možná rozhodly o tom, že dnes již nežije.

Proto je možné zákrok ze strany hlídky MOP lze hodnotit jako takticky zcela nezvládnutý, jelikož ochrana zdraví a života má přednost před zadržením pachatele.

Závěrem této kapitoly, na základě zjištěných poznatků, lze konstatovat, že volby a provedení prvotních úkonů skutečně spočívá na rozhodnutí policistů prvosledových hlídek nebo jsou rozhodnutím policistů či policistek, kteří se dostaví na místo události jako první. Přitom vychází z informací, které mu jsou známa předávané formou radiorelace z OD IOS. Zároveň musí vycházet i z toho, co registruje svými smysly na místě zásahu. Následně pak realizaci jednotlivých úkonů informuje operační středisko nebo své nadřízené. Tyto úkony jsou pak základním kamenem, na kterém lze provádět další policejní úkony, které umožňují objasnit danou událost a zjistit jejich příčinu nebo konkrétního pachatele. Tyto úkony se tak staly nedílnou součástí každodenní služby policistů.

Závěr

Cílem práce bylo vymezení a přiblížení podstaty jednotlivých prvotních a neodkladných úkonů na místě činu. Tento cíl byl splněn a v jednotlivých kapitolách byly rozvedeny základní pojmy, byla určena, vysvětlena a rozebrána podstata prvotních a neodkladných úkonů a zároveň byly definovány další pojmy s těmito úkony úzcesouvisející.

Co se týka kazuistiky, pak v **prvních třech uvedených případech** policisté provedly veškeré prvotní úkony v souladu se zákonnými normami a interními akty řízení. Z taktického hlediska lze tyto jednotlivé případy hodnotit jako dobře zvládnuté. Jednotlivé donucovací prostředky použité v rámci uvedených kazuistik byly nadřízenými zasahujícími policisty a interními kontrolními orgány Policie ČR vyhodnoceny jako přiměřené.

Ve čtvrtém případě byla zvolena zřejmě nesprávná posloupnost provedení prvotních a neodkladných úkonů hlídkou MOP, čímž došlo ke zhoršení zdravotního stavu poškozeného, což následně vedlo až k jeho smrti. Policistům MOP bylo ze strany Generální inspekce bezpečnostních sborů sděleno podezření ze spáchání trestného činu neposkytnutí pomoci.

Z praktické části práce vyplývá, že zejména policisté prvosledových hlídek jsou relativně dobře vycvičení a vyškoleni k provádění prvotních a neodkladných úkonů na místě činu. Volba jednotlivých technických prostředků nezbytných pro splnění účelu úkonu či zákroku je přímo závislá na konkrétní situaci, proto nelze dát jednoznačný návod na postup v různých situacích. Lze však vytvořit určité typizované postupy při vzniku určitého druhu situace, např. aktivní střelec, hromadná dopravní nehoda, ozbrojený pachatel apod. Právě na tyto druhy situací jsou policisté prvosledových hlídek, na rozdíl od policistů základních útvarů PČR, vyškoleni, vycvičení a především vybaveni.

V rámci minimalizování chyb na místě činu je v posledních několika letech patrný trend, ve kterém je kladen stále větší důraz na kvalitní vycvičenost a opakovaná proškolení policistů provádějící zajišťování prvotních a neodkladných úkonů na místě činu a kteří jsou zařazeni jak do prvosledových hlídek, tak na základních útvech PČR. Tento trend je patrný napříč celým spektrem celoživotního policejního vzdělávání od základní odborné přípravy, přes kvalifikační kurzy a školení, až po vysoké policejní

školení. To zvyšuje odbornou připravenost policistů ke správné realizaci těchto úkonů a dává jim více jistoty při jejich provádění v reálných podmínkách. To vše pozitivně ovlivňuje kvalitu těchto úkonů, rychlost jejich provedení a získání vhodných kriminalistických stop. Tím je také přispíváno ke zkvalitňování všech následných činností v rámci objasňování a dokazování trestné činnosti či mimořádných událostí.

Bouhužel ve vlastním výkonu služby se policisté přesto dopouštějí chyb, a to jak při realizaci prvotních úkonů na místě činu, tak i při provádění následných úkonů a opatření. Podstatou takových pochybení může být:

- a) **Stres** prožívaný policistou na konkrétním místě, který je dán tím, že není sto psychicky zvládnout daný prožitek. Často se to stává na místě umrtí dětí, při dopravních nehodách, kdy policista není schopen vstřebat to, co viděl, nebo proto, že proti němu byla při zákroku použita zbraň anebo naopak proto, že on sám musel služební zbraň použít.
- b) **Přetíženost** policisty, která plyne z velkého počtu nápadů trestní činnosti, z jeho soukromého prostředí anebo z nedostatku odpočinku.
- c) **Nepozornost** plynoucí z přepracovanosti nebo z rychlého sledu nápadů trestné činnosti, kterou musí řešit.
- d) **Chybějící pracovní zkušenosti**, v případech, kdy na místě úkony provádějí policisté, kteří jsou krátce ve výkonu služby.
- e) **Chybějící vzdělání**, což se opět zpravidla projevuje u policistů krátce sloužících.
- f) **Neschopnost-nekompetentnost** konkrétního policisty realizovat prvotní a neodkladné úkony, což jsou výjimečné případy.
- g) **Zdravotní stav policisty**, zejména v případech, kdy nemoc, zranění neumožňuje policistovi, aby se plně soustředil na to, co dělá (horečky, žaludeční nebo střevní potíže, apod).

Tyto výše uvedené negativní faktory, které mohou ovlivnit negativně také způsob a kvalitu provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů, lze samozřejmě do určité míry eliminovat. K tomu by měli dopomoci velitelé směn, vedoucí MO PČR a také správný výběr budoucích policistů během jejich náboru.

Pozitivně lze hodnotit snahu Policiejího prezidia PČR o zavedení, a dnes také o rozšiřování, „PRVOSLEDOVÝCH“ hlídek policistů ve vybraných lokalitách. Tito policisté usnadňují práci policistů na MOP PČR tím, že na místě činu provedou odborněji některé zásahy a připraví místo k dalšímu opatření a úkonům, které zde

provádějí právě policisté z MOP nebo policisté zařazení na službě kriminální policie. Výsledkem je jejich operativnost, akceschopnost a vybavenost, kterou policisté MOP nemohou v současné době disponovat.

Proto je nezbytné, aby jednotlivé útvary policie během zákroků prováděných proti pachatelům trestné činnosti, při realizaci dalších opatření a úkonů, spolupracovaly na vysoké úrovni.

Nepochybně bude důležité zlepšit situaci ve výcviku, vzdělávání i provádění úkonů na místě činu u členů tzv. „**prvosledových hlídek**“, které jsou vyčleněny právě na prvotní zásah a provádění prvotních a neodkladných úkonů na místě činu. Tomu by měla odpovídat délka a kvalita výcviku, materiální a informační vybavenost těchto hlídek.

Závěrem je třeba říci, že se úroveň kvality provádění prvotních úkonů na místě činu neustále zvyšuje. Dochází k neustálému zlepšování činnosti policistů na místě činu tím, že se zkvalitňuje realizace následných úkonů, zejména ohledání místa činu.

Seznam použité literatury

Literární zdroje

1. BORSKÝ, V. *Soubor učebních dokumentů základní odborné přípravy I. Postavení a úkoly Policie ČR, Modul č. 2.* Brno: Policie České republiky Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, 2016.
2. ČTVRTNÍČEK, J. *Soubor učebních dokumentů základní odborné přípravy I. Zdravotnická příprava, Modul č. 8.* Brno: Policie České republiky Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, 2016.
3. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace.* Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 987-80-262-0982-9.
4. CHMELÍK, J. a kolektiv. *Rukověť kriminalistiky.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-36-9.
5. KELNAROVÁ, J. *První pomoc II: pro studenty zdravotnických oborů. 2.,* přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4200-7.
6. MUSIL, J. a kolektiv. *Úvod do kriminalistiky.* Praha: Policejní akademie České republiky, 1998. ISBN 80-85981-00-9.
7. MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika. 2.* přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-878-9.
8. NĚMEC, M. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze.* Praha: Abook, 2017. ISBN 978-80-906974-0-9.
9. STRAUS, J., PORADA V. a kolektiv. *Teorie, metody a metodologie kriminalistiky.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-666-8.
10. ŠÁMAL, P. *Trestní řád: komentář. 7.* doplněné a přepracované vydání. Praha: C.H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-465-0.
11. VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky. Komentář. 2.* vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-543-5.

Legislativní dokumenty

Úmluva podepsaná 19. června 1990 v Schengenu mezi Belgickým královstvím, Spolkovou republikou Německo, Lucemburským velkovévodstvím a Nizozemským královstvím k provedení dohody podepsané 14. června 1985 o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích (Schengenská prováděcí úmluva), v platném znění.

ČESKO. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1993, částka 1, s. 5-16.

ČESKO. Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1993, částka 1, s. 17-23.

ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). In *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. 1961, částka 66, s. 513-571.

ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 91, s. 4086-4116.

Ostatní zdroje

Interní akty řízení Policie České republiky.

Seznam použitých zkratek

AED – automatizovaný externí defibrilátor

HZS – Hasičský záchranný sbor České republiky

KŘP – krajské ředitelství Policie České republiky

MHD – městská hromadná doprava

MOP – místní oddělení Policie České republiky

OD IOS – operační důstojní integrovaného operačního střediska

OHS – oddělení hlídkové služby

OPL – omamné a psychotropní látky

OŘP – obvodní ředitelství Policie České republiky

PČR – Policie České republiky

PMJ – pohotovostní motorizovaná jednotka

SKPV – služba kriminální policie a vyšetřování

SPJ – speciální pořádková jednotka

SVS – stálá výjezdová skupina služby kriminální policie a vyšetřování

ZZS – zdravotnická záchranná služba